Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Indre-Missionær
Hans Christian Beck

Lidt om hans Liv og Gerning

VED N. NIELSEN, VINDERUP

O. LOHSE · KØBENHAVN 1924
FOR NORGE: LUTHERSTIFTELSENS BOGHANDEL
KRISTIANIA

INDRE-MISSIONÆR

HANS CHRISTIAN BECK

INDRE-MISSIONÆR

HANS CHRISTIAN BECK

LIDT OM HANS LIV OG GERNING

SAMT

ET FOREDRAG:
INDRE MISSIONS SAMFUND
OG INDRE-MISSIONÆRERNE FØR · NU
OG I FREMTIDEN

EFTER REFERAT VED N. NIELSEN · VINDERUP

O. LOHSE — KØBENHAVN 1924
FOR NORGE: LUTHERSTIFTELSENS BOGHANDEL KRISTIANIA

De danske Indre-Missionærer er alle paa ganske enkelte nær kommen fra Landet. Herude i de smaa Haandværker- og Husmandshjem blev de fleste af dem født, og herude voksede de op. I Landsbyskolen fik de deres Undervisning, som tit, særligt for de ældre af dem, var ringe nok. Fra det, som er lavt, og som tit har været ringeagtet, er de kommen, som Gud senere kaldte til Lægmandsvidner i det danske Folk, og som han i høj Grad brugte til mange Sjæles Frelse. Og fra saadan et lille Husmandshjem kom ogsaa han, som her skal fortælles lidt om,

Indre-Missionær
og Medlem af Indre-Missions Bestyrelse
HANS CHRISTIAN BECK.

H. Chr. Beck var Sønderjyde, født den 14. Juni 1856 i Landsbyen Stubbum, Aller Sogn ved Christiansfeldt. Om sin Barndom har han selv fortalt, og efter dette blev den i høj Grad præget af den for alle danske sørgelige Krig i 1864, og da især af alle de mange Forandringer, der kom for det

sønderjyske Folk, da den tunge, truende Sky, som havde hvilet over Sindene, opløstes i dette:

SØNDERJYLLAND SKILT FRA DANMARK.

Disse Forandringer, skriver Beck, gik især ud over Kirkens og Skolens Gerning, som næsten allevegne blev saa sørgeligt mislykket. Altyske Myndigheder gjorde alt muligt for at faa Befolkningen fortysket. Og da en hel Del danske Præster efter Krigen blev fjernede fra deres Embeder, fordi de ikke syntes, at de kunde aflægge Tjenesteed til den nye Hersker, blev disse mange Steder erstattede med tyske Mænd syd fra, Mænd, som billigede Erobringskrigen og havde den Opfattelse, at det var en god Gerning at medvirke til Folkets Fortyskning. Derfor gik det da ogsaa saadan, at skønt der efter Krigen var aandelig Trang hos mange dernede, kunde dog disse tysksindede Præster ingen Indgang faa og saa godt som intet udrette, da de bestandig saarede Folkets danske Følelser og gik Tyskernes Ærinder og dertil ofte ikke engang kunde tale det danske Sprog ordentligt.

Fortyskningsarbejdet virkede ogsaa tit lige det modsatte af, hvad det skulde, Had til alt, hvad der var tysk, og det endog hos Børnene, som hellere tog imod de Klø, der faldt af, end at lære det forhadte tyske Sprog.

Under disse Forhold var det ikke underligt, at det kom til at se skrækkeligt ud paa det aandelige Omraade de allerfleste Steder i de ellers saa frodige sønderjyske Egne. Og saadan blev det

ogsaa i Aller Sogn i Becks Barndomstid, hvor de ogsaa en Tid fik en saadan tysksindet Præst. Men trods disse lidet gunstige Forhold ser vi dog

GUDS BEGYNDENDE GERNING I HANS CHRISTIANS BARNEHJERTE.

Der er ikke faa af dem, som Gud har brugt i sit Riges Gerning, hvis aandelige Vækkelse kan føres helt tilbage til deres Barndom, og saadan gik det ogsaa med H. Chr. Beck. „Mit Hjem var fremmed for Kristendom," skriver han selv. Dog den aandelige Trang, som fandtes hos mange dernede i Sønderjylland, gik ogsaa hans Moder med, og den laa ogsaa dybt i Hans Christians Barnehjerte. De aandelige Spørgsmaal, som kunde komme frem i Religionstimerne i Skolen, optog ham meget, ligesom den dybe aandelige Trang gav sig Udslag i Bøn til Gud. Naar han saaledes gik alene ude paa Marken og vogtede Køer, et Arbejde han var ked af — de lange Sommerdage var ikke til at faa Ende paa — da bad han til Gud, om han dog ikke vilde ordne det saadan, at han kunde blive fri for dette Arbejde, uden at der skulde ske ham noget nedværdigende. Og den Bøn blev baade hørt og bønhørt. Gud havde siden og ret snart god Brug for ham til en større og langt betydningsfuldere Gerning end den at vogte Køer.

Som Anders Stubkjær fortæller om sin Barndom, at han, da han gik derude paa Heden og vogtede Faar, forsøgte at prædike, saa han vendte sig mod Faarene og sagde: „*Andægtige Tilhørere*",

saadan var der ogsaa hos Hans Christian en Trang til at komme til at udtale, hvad der rørte sig i hans Barnehjerte, og han fandt ogsaa en Høj, hvorfra han med Køerne som Tilhørere kunde tale. „Vrøvl var det naturligvis," skriver han, „men dog med et religiøst Underlag."

Denne religiøse Trang blev i høj Grad uddybet under hans Konfirmationsforberedelse og Konfirmation, som først fandt Sted, som det brugtes i Sønderjylland, da han var 16 Aar — ved en ung dansksindet Præst fra Als, som kort forinden var kommen til Aller Sogn, Pastor Becker.

Beck skriver selv om denne Konfirmationsforberedelse, at det var en herlig Tid. Og da Konfirmationsdagen kom med paafølgende Altergang, greb det ham saadan, at han maatte søge Enrum for at bede og gik da uden for Hjemmet og bøjede sine Knæ og bad til Gud.

Ved selve Konfirmationen omtaler han især det Guds Ord, som Præsten gav ham med bagefter. Det var Ordet i 1 Pet. 5, 5—6: „Gud staar de hoffærdige imod, men de ydmyge giver han Naade. Derfor ydmyger eder under Guds vældige Haand, for at han i sin Tid maa ophøje eder." Da dette Ord lød til ham, syntes han, at der var ingen af de andre, der fik et saa alvorligt Ord. Og det stod for ham, at Præsten vel nok havde studeret ham saa nøje, at han vidste, at han trængte til et særlig skarpt Ord. Senere tænkte han: „Præsten kender dig nok og ved nok, at du er en hovmodig Knægt." Igennem dette ser vi, at Guds Aand havde be-

gyndt sin Gerning i hans Hjerte, og at han var begyndt at kende sig selv og at ydmyge sig, saa Gud siden kunde ophøje ham.

Dog da Barneaarene var til Ende, var der ingen, der drømte om, at Husmandssønnen fra Stubbum skulde blive den, han blev, blive kendt og skattet af mange, mange i det danske Folk, blive en kær Gæst i mange fine og velstillede Hjem, ja endog Gæst ved den danske Konges Bord. Og især, at han skulde blive et Guds Redskab, der kom til at staa Side om Side med baade Præster, Provster og Biskopper og vidne om Kristus til mange Menneskers Frelse.

Den første Ungdom. Omvendelsen og Begyndelsen som Taler.

Da Hans Christian var konfirmeret, kom han til at tjene hos Gaardejer Peder Fink i Stubbum. Disse Mennesker sluttede sig til den grundtvigske Frimenighedsbevægelse, og det var et i alle Maader godt Hjem. Men det, som især fik afgørende Betydning for Hans Christian, var, at han her kom til at tjene sammen med en hellig Pige. Hun hed Kathrine og var en, som ikke satte sit Lys under en Skæppe. Hans Christians Kammerater sagde da ogsaa til ham, at nu blev han nok hellig, naar han skulde være sammen med den hellige Kathrine. Hertil svarede han flot, at han skulde nok faa den Hellighed pillet af hende; men i hans Hjerte lød der noget helt andet. Det blev derfor heller ikke ham, der pillede Helligheden af Kathrine, men det blev hende, der blev Guds Redskab til, at han blev omvendt og gav Gud sit Hjerte.

Hvorledes dette gik til, ved vi intet om, men det er næppe gaaet helt let og uden Kamp. Beck fortalte selv senere, at den Gang gik vakte Menne-

sker som Regel længe og kæmpede i Bøn til Gud, før de fik Fred i Troen paa Guds Naade. Beck var langt fra nogen tung Natur, dog heller ikke overfladisk, men tænksom og forstandig, og den Slags Mennesker kommer sjældent helt let ind i Guds Rige.

I det Aar, han tjente i Stubbum, var der ogsaa en anden Sag, der optog ham. Noget, som allerede begyndte at blive Genstand for Samtale mellem de store Drenge, mens de endnu gik i Skole: om de skulde blive i Sønderjylland eller udvandre til gamle Danmark. Stillingen her var de første Aar efter Krigen saadan, at de fleste unge Mænd kunde ikke tænke sig, at de skulde springe i preussisk Soldatertjeneste, og de blev heri støttet af de ældre. Sønderjyderne troede ikke den Gang, at Adskillelsen fra Danmark skulde vare saa længe.

De unge Mænd benyttede sig derfor ogsaa i stort Tal af den Frihed, der var givet dem til at søge Udvandringstilladelse, det, som i Sønderjylland populært blev kaldet „*at blive oversat*". Denne Udvandringstilladelse skulde søges, inden man var 17 Aar. Han fik da et Udvandringspas, og inden et halvt Aar efter, at det var udstedt, skulde vedkommende være ude af Landet. Beck, hvis Sind og Hjerte stod til Danmark, søgte ogsaa denne Udvandringstilladelse og flyttede da fra Peder Finks over Grænsen og kom til at tjene hos dennes Broder, Jep Fink i Hejls, en Mand, som ogsaa var Grundtvigianer og ivrig Friskolemand. Mens Beck var her, opstod Tanken hos ham om at lære et

Haandværk, og han kom da i Lære hos en troende Murer i Vamdrup.

I Vamdrup og flere Sogne syd for Kolding var der noget Troesliv, og her kom ogsaa af og til Indre-Misionærer og holdt Forsamlinger i Huse og Gaarde. Til disse Forsamlinger kom den unge Murerlærling med, og her begyndte han snart at optræde som Vidne om sin Frelser. Dette skete først igennem Sang. Efter sin Fader havde han arvet en god og kraftig Sangstemme, og den brugte han ikke blot saadan, at han sang ved Arbejdet og sang med ved Møderne, men ogsaa saadan, at han efter et Møde, han var med til, selv stemte i med en Sang.

Beck sang godt, og som det var, naar han talte, at det i høj Grad mærkedes, at der stod en Mand bag ved Ordene, saadan var det ogsaa, naar han sang. Og han sang saadan, at Tilhørerne ikke blot kom til at sige: „Hvor dog den Mand kan synge", men ogsaa saadan, at Sangens Ord sank ned i dem.

Jeg husker en Gang, mens vi var sammen i Odense, at han fortalte om en Mand fra Thy, der var kommen og havde hilst paa ham paa Færgen over Store Bælt. Han vilde selvfølgelig have ham til Thy at holde Møde. Men da det jo ikke kunde ske lige straks, fortalte Manden, at sidst Beck havde været i Thy, havde han og hans Kone været til Møde, og Becks Vidnesbyrd havde grebet dem begge stærkt. „Men", fortsatte han, „da du saa efter Mødet sang „I den tavse Midnatstime" og

sang Omkvædet „Luk ham ind, gaa og luk din Frelser ind", da brast min Kone i Graad og gik hjem og lukkede Jesus ind. Og nu gaar hun hjemme med en Sygdom til Døden, men hvor vilde hun blive glad, om hun kunde faa dig at høre en Gang til." Ja, saadan kunde H. Chr. Beck synge, baade prædike og synge Mennesker ind i Guds Rige.

Ved hans Sang kom de hellige paa Vamdrupegnen da ogsaa snart til at lægge Mærke til ham. Og det varede heller ikke længe, før han blev opfordret til at sige lidt ved Møderne. En af de første Indre-Missionærer, som Beck flere Gange kom til at holde Forsamling sammen med, var *Lars Birk*, ham som senere blev den første Indre-Missionær i den sønderjyske Indre-Mission, og som endnu, da dette skrives, lever som 93-aarig Mand. Da Beck saaledes begyndte at tale ved Forsamlingerne, var han endnu ikke fyldt 19 Aar.

Beck havde ikke talt mange Gange, før det gik op for mange af Vennerne, at han var en født Taler af Guds Naade. Der gik Ild i det, naar han talte. Han talte ofte senere til os andre om „Gnisten", der skulde være i vor Tale, og den var i Sandhed i hans. Han talte sig varm, og det var ikke blot ydre Varme, saa Sveden sprang frem paa hans Pande, men han kunde ogsaa blive stærkt greben af sin Tekst og sit Emne, ogsaa saadan at det greb Tilhørerne. Han stod heller ikke og ledte efter, hvad han skulde sige, saa Tilhørerne sad og var bange for, at han skulde gaa i Staa. Nej, Ordene fulgte hurtigt paa hverandre og greb ind, hvor

de skulde. Ja, vi som lærte ham at kende som Taler endnu i de unge Aar, vi kan godt forstaa, at mange i denne hans første Kreds kom til at tænke, at han absolut skulde være en Ordets Forkynder, og at han derfor ogsaa atter og atter trods sin Ungdom fik Opfordring til at tale og holde Møder.

Dog var der ogsaa nogen, som holdt stærkt igen, og som saa en overhængende Fare i, at et saa ungt Menneske blev skubbet frem som Prædikant. Tiden var anderledes den Gang, da var der mere af dette, at de unge skulde tie, naar de gamle var til Stede. Og til disse betænkelige kom han ogsaa selv til at høre. Han kom ind i stor Kamp og Uro over dette, om han skulde være Taler og om muligt Indre-Missionær.

Hans Chr. Beck talte senere om Kaldet, som en Indre-Missionær skulde have, at det skulde være et tredobbelt Kald. Et Kald fra Gud, et Kald fra de hellige og et Kald fra Indre Missions Bestyrelse. Dette havde han fra Indre-Missionær Dalstrøm, som senere rejste til Amerika og blev Præst. Denne Mand talte Beck ofte om, og det saadan, at vi forstod, at han var en af de ældre Arbejdere, som havde gjort stærkt Indtryk paa Beck. Disse to havde vist ogsaa haft adskilligt tilfælles; begge betydelige Talere, fulde af Nidkærhed for Guds Rige og begge uforknytte. Om Dalstrøms Uforknythed har en af de ældre Venner her fortalt et Eksempel. Han tjente som ung paa Landet og kørte da en Dag løbsk. En Mand, han

mødte, standsede og saa med Forfærdelse paa den vilde Fart, men Dalstrøm raabte til ham: „*Jeg kører til Paris!*“

Saadan Uforknythed kan Gud ogsaa bruge, og naar han faar den i sin Skole, kan den blive til det hellige Vovemod, som er meget værd.

Men selv om Beck havde dette om Kaldet fra Dalstrøm, var dog det, han sagde herom, sikkert fra hans egne Erfaringer, fra denne hans egen Forberedelsestid.

Det første Kald er det vigtigste, sagde han. At en Mand er kaldet af Gud til at være en Ordets Forkynder og Indre-Missionær, skal kendes paa, at han i sit Indre har følt en stadig Aandens Drift hertil. Denne Drift kan i nogle Tilfælde være saa stærk, saa Vedkommende ikke har kunnet tie, men uden Opfordring og trods Ungdom og meget andet har maattet opløfte sin Røst og vidne om Frelseren i Forsamling, naar Lejlighed gaves. Dog ved Siden af denne Aandens Drift, der kan gøre al Nøden og Puffen af Mennesker unødvendig, maa der ogsaa komme Ængstelse og Frygt, Ængstelse og Frygt baade for Gerningens Storhed og egen Uværdighed og Uskikkethed. Og denne Ængstelse og Frygt vil da baade føre en ind i megen Bøn og Kamp og ligeledes gøre, at der vil komme Tider, da der vil behøves Tilskyndelse ude fra, og saa har vi Kaldet fra de hellige. Kommer der efter forskellige Forsøg som Taler ingen Tilskyndelse herfra, kan Vedkommende godt pakke sammen og blive ved sin jordiske Gerning. Grunden til at blive Indre-

Missionær maa aldrig være et Brødspørgsmaal, saa at naar en Mand ikke kan klare sig i nogen anden Stilling, saa kan han blive Indre-Missionær.

Ja, saaledes udtalte H. Chr. Beck sig ved flere Lejligheder om Kaldet. Og det passer godt med, hvad han selv oplevede i den Tid, her er Tale om.

En Gang, mens han var i Vamdrup, havde han lovet at komme til Hejls og holde Møde. Men inden Dagen kom, var der en af disse omtalte betænkelige Venner, der havde haft fat i ham og revset og tugtet ham saa eftertrykkeligt for hans Talelyst, saa det ganske tog Modet fra Beck, saa han tog den faste Beslutning aldrig at tale mere ved et offentligt Møde, aldrig. Og han vilde da heller ikke til Hejls. Men en af Vennerne i Hejls havde faaet det saadan, at han skulde hente ham, ellers kom han ikke. Og han kom da gaaende om Eftermiddagen til Vamdrup og fandt Beck paa et Murerstillads og fik ham kaldt ned. Ja, han vilde ikke med, men nu lød det: „Det er der ikke Tale om, du kan ikke blive fri, du *skal* med." Og Beck maatte give efter og fik i en Fart noget andet Tøj paa, og saa gik og løb de to Venner de to Mil til Hejls over Mark og Sti og i Pløre, saa det sprøjtede. Og da de kom til et af de første Huse i Byen, sagde Vennen: „Nu gaar du ind her og faar lidt Mad og en Kop The, og saa gaar jeg ned til Mødet og begynder at synge." Og da Beck lidt efter kom, var Huset saa fuldt af Folk, at han næsten ikke kunde trænge sig ind. Han aflagde nu sit Vidnesbyrd, og ved dette blev der tre unge Piger vakt,

hvoraf den ene lever endnu som et troende Menneske og en god Hustru paa Fyen, hvor hun bevarer Mindet om dette for hende uforglemmelige Møde.

Det var maaske bagefter dette Møde, at det skete, han selv har fortalt, at han en Dag bad inderligt til Gud, at han dog vilde give ham Klarhed over dette: tale eller ikke tale. Og da han saa efter Bønnen tog sin Bibel, var det første Ord, hans Øje faldt paa, et hos en af Profeterne, et ligt dette: „Tal og ti ikke", i hvert Fald et Ord, der var som et direkte Svar paa hans Bøn.

Efterhaanden kom han da ogsaa til Hvile i, hvad han skulde, og blev nu ved med at holde Møder samtidig med, at han passede sit Haandværk. Til denne Hvile og Klarhed bidrog ogsaa dette meget, at der stadig ved hans Møder var Mennesker, der baade blev vakt og omvendt, noget, som da er et af de gode Tegn paa, at Kaldet er ægte.

I den Tid, som nu fulgte, kom Beck meget til Sønder Bjert Sogn, hvor der den Gang var nogle troende, og blandt dem en Gaardmand, som hed Mads Juhl, der havde sin Vækkelse fra Christiansfeldt. Dette Hjem lukkede sig helt op for H. Chr. Beck, og her kunde han søge til som til sit eget Hjem, især i Vintertiden, naar der ikke var meget at gøre ved Murerhaandværket. Her i Sønder Bjert Sogn holdt han da mange Forsamlinger baade i Hjemmene og i Skolen. I disse Møder deltog ogsaa Sognepræsten, Pastor Mørk. Denne Mand var saa

ydmyg, at han holdt bestemt paa, at en Prædikant altid skulde tage sig selv med, naar han talte til andre. Og dette gjorde han selv saa grundigt, saa han ikke blot i sine Prædikener sagde: „*Vi troende*“, men ogsaa „*vi vantro*“ og „*vi Farisæere*“. I Sønder Bjert Sogn havde der i 1780'erne været en stor aandelig Vækkelse, og nu 100 Aar efter, i 1887, kom der en vældig Vækkelse igen, som greb næsten det ganske Sogn. At denne sidste Vækkelse kom, skyldtes nok, at der var kommen til at lyde en anden Røst i Kirken, men det var visselig ogsaa en Frugt af de mange Forsamlinger, som Beck holdt i 70'erne, og som siden fortsattes baade af ham og mange flere, lige til Vækkelsen kom.

Ved disse Forsamlinger her af Beck oplevede han og Vennerne en forunderlig dejlig Bønhørelse. Der var en Mand, som blev vakt og omvendt, men straks efter gik han fra Sans og Samling, noget som selvfølgelig gav Verden Anledning til megen Snak. Hans Sindssyge var af den Art, at det var umuligt at have ham hjemme, og det blev derfor ordnet saadan, at han kunde komme paa en Sindssygeanstalt. Men Aftenen før han skulde sendes bort, havde Beck opfordret en Kreds af Vennerne til at samles til et Bedemøde for denne Mand. Da disse gik til Mødet, mødte de to Mænd, som var sat til at være hos den syge om Natten. Saa holdt Kredsen Bedemøde, men ud paa Natten sagde den syge til de to, som passede paa ham, at nu kunde de godt gaa hjem, de skulde ikke længere

vaage over ham. Hans Forstand var vendt tilbage, og han fejlede ikke noget siden efter.

Beck kom ogsaa i disse Aar nogle Gange hjem til sit Fødesogn og holdt Forsamlinger sammen med flere gode Mænd fra Brødremenigheden. Sognepræsten, Pastor Becker, der naturligvis ogsaa var noget betænkelig ved Becks Møder, særlig paa Grund af hans Ungdom, deltog dog i dem dèr i Sognet. Ved disse Møder blev der ogsaa flere Mennesker baade vakt og omvendt, ligesom de ogsaa i høj Grad fik Betydning for hans eget Hjem, idet alle hans Søskende blev omvendt i 17—18 Aars Alderen, og begge hans gamle Forældre gik senere bort i Troen paa Jesus.

Becks Møder i Sønderjylland blev dog af og til forstyrret ved, at den tyske Gendarm fra Christiansfeldt fik det opsnuset. Og Beck maatte da mer end én Gang flygte ud af en Bagdør og i Nattens Mørke løbe over Markerne for at komme over Grænsen og for at blive fri for at blive puttet i Hullet; thi saadan var Tyskerne, at de vel gav Udvandringstilladelse til de unge, men paa den Betingelse, at de ikke mere maatte betræde den sønderjyske Jord, uden at der skulde en særlig Tilladelse til fra den høje Regering i Kiel. Og denne gaves kun, naar man havde meget vægtige Grunde for sit Besøg, og det vilde med andre Ord sige næsten aldrig.

Soldatertiden og Antagelsen som Indre-Missionær.

I Foraaret 1878 blev Hans Chr. Beck Soldat og kom til at ligge som Infanterist i Odense. At blive Soldat i den Tid var ikke altsammen herligt for et ungt troende Menneske, der vilde tjene Herren. Beck sagde senere: „Det er, som Fanden sidder i Soldatertøjet, saa at naar de unge faar dette paa, saa kan han næsten faa dem med til, hvad det skal være." Livet og Tonen blandt Soldater er vel tit raa endnu, men det var dog nok værre den Gang.

Der var i den Tid ingen Infanterikaserne i Odense, men Soldater af denne Vaabenart blev indkvarteret rundt i Byen hos hvem, der vilde indrette sig paa at tage nogen. Og disse var nærmest Gæstgivere og Værtshusholdere, der saa deres Fordel ved at drage Soldaterne til sig. Beck fik ogsaa Kvarter hos saadan en Værtshusholder i Nørregade, den, som havde det største Kvarter i Byen. Her laa 100 Mand, og paa den Stue, Beck var, var de 30.

Der var i den Sommer kun to Soldater foruden Beck, som bekendte Kulør som troende Mennesker, nu begge Gaardmænd, Ole Nielsen, Barløse

paa Fyen, og Jacob Larsen, Barlev, Starup Sogn ved Kolding. Der var ikke mange unge troende Mennesker i den Tid.

Beck har sikkert ogsaa maattet tage imod adskil-

lig Spot af Kammeraterne, især da han begyndte at holde Forsamlinger. Men han faar ellers det Vidnesbyrd, at han klarede sig med Glans som Soldat og holdt Humøret godt hele Tiden.

Til Odense var han nu kommen, og her skulde han blive ikke blot som Soldat, men her vilde Gud bruge ham i lang Tid. Og til denne By blev han nu knyttet i 22 Aar (til Efteraaret 1900).

Det er ikke sjældent gaaet saadan, at naar der i Guds Rige skulde bruges en til at staa i Spidsen for en Gerning, saa lod Gud Mennesker faa Lov til at kalde en, ja maaske flere. Men samtidig med, at dette skete, og det ikke lykkedes, havde Gud én under Forberedelse, maaske lige ved Siden af. Da Pastor Jeanson i 1871 maatte opgive sin Stilling som Indre Missions Rejsepræst, under hvilken han havde boet i Odense og dèr begyndt en god Gerning, da tænkte Bestyrelsen stadig paa at faa en Rejsepræst igen, som muligt ogsaa kunde fortsætte i Odense. Men da dette ikke lykkedes, laa det lige for at faa en Indre-Missionær ansat. Og der blev da ogsaa forsøgt med to. Indre-Missionær Jacob Jensen, som siden kom til Vejlby ved Middelfart, var en lille Tid i Odense, men han passede ikke dèr, det følte han selv. Men saa meldte der sig en fra København, han maatte da passe. Og han havde ogsaa et godt Mundlæder, men han var ikke af Sandhed og blev vist den mest uheldige Mand, Indre Mission nogen Sinde har haft i sin Tjeneste. Han var i Odense samtidig med Beck, men kun godt et Aar og fik kort efter sin Afsked. Men mens

dette skete, havde Gud en Mand til Odense, som han kunde bruge.

DET AANDELIGE LIV I ODENSE PAA DEN TID.

Dette var vist ikke synderlig anderledes eller bedre end i de fleste andre Provinsbyer. Den aandelige Vækkelse, som brød frem, kom ikke først i Købstæderne, men ude paa Landet. Der var heller ikke efter Byens Størrelse stor Kirkegang. Størst var denne i Frue Kirke, hvor Pastor I. Johansen og Pastor Johs. Møller var Præster. Pastor Johansen, som var Sognepræst, var den Præst i Byen, som i sin Forkyndelse og sit Arbejde stod Indre Mission nærmest. Han var et lille Arbejdsmenneske, der ikke sparede sig selv, dertil mild og venlig og uden Paahæng af præstelig Højærværdighed.

Der var ogsaa noget grundtvigsk Menighedsliv i Byen, som samlede sig først om Pastor L. Helweg og senere om dennes Kapellan og Efterfølger, Pastor E. Koch, i den lille Hospitalskirke, der var som et lille Vartov i Odense. Dog Skellet mellem Grundtvigianerne og Indre Mission var kommen, saa hver passede sit.

De grundtvigske Præster og Førere havde i sin Tid haft ikke saa lidt at gøre med de første Lægprædikanter og det Liv, der blev vakt ved dem, før Indre Mission kom frem. Og derved skete det, at ikke saa lidt af dette Liv blev draget over til Grundtvigianismen, ja selv enkelte af disse gamle

Lægprædikanter blev Grundtvigianere. Men da dette var sket, var det ogsaa forbi for Grundtvigianerne med at holde gudelige Forsamlinger, og deres Arbejde er mere og mere bleven præsteligt og gudstjenesteligt, og hvad der er uden for dette er bleven til Foredrag.

Pastor Johansens Gerning i Odense blev derimod et praktisk Bindeled imellem det gamle Forsamlingsliv og den nye Indre Mission. Han holdt ikke faa Møder udenfor Gudstjenesterne baade ved Kragsbjerg og i Ejby, i Frue Kirkes Landsogn, hvor ogsaa de gamle Lægprædikanter havde holdt Møder. Og han var ingenlunde bange for at opfordre Lægmænd til at tale sammen med sig. Han blev ogsaa den første Præst paa Fyen, der tog sig venligt af „Soldaten", som Beck kaldtes, og lod ham tale sammen med sig.

H. Chr. Beck fandt snart ind til de faa Missionsvenner, der var, og det var ogsaa her først hans Sang, der gjorde ham kendt. Snart begyndte han dog ogsaa at holde Møder. En af Vennerne, Mads Madsen, Slotsgade 38, lukkede sit Hjem op. Møderne blev ikke bekendtgjorte i Avisen, men det, at en Soldat holdt kristelige Møder, var saa nyt den Gang, at det hurtigt rygtedes ud til alle dem, som havde Lyst at være med, og der kom saa mange, som der kunde rummes i de smaa Stuer.

En enkelt Gang fik Vennerne ham ogsaa med ud paa Landet om Søndagen for at holde Møde i Sognene uden om Byen.

Den 28. Oktober 1878 blev Beck hjempermit-

teret som Soldat. Han skulde have ligget inde til Vintertjeneste, men lejede for sig. Allerede dette Efteraar søgte han om Optagelse som Indre-Missionær, men fik det Svar, at han maatte vente, han var for ung. Han blev dog den meste Tid af denne Vinter og følgende Sommer i Odense. Vennerne støttede ham, og han holdt da stadigt Møder baade i By og paa Land. I Odense blev nu Møderne holdt i Haandværker- og Industrisalen ved Albani Torv, hvor der snart samlede sig mange Mennesker.

Ved dette Aars Arbejde blev Beck kendt af mange Venner baade i Odense og rundt paa Fyen. Og det var da stadig Genstand for Samtale, at han kunde blive Indre-Missionær, og de kunde faa Lov at beholde ham som saadan. Dog Indre Missions Bestyrelse var betænkelig herved. H. Chr. Beck var jo endnu kun 23 Aar. Dog Pastor Vilh. Beck fik i denne Tid saa mange Opfordringer om at optage denne Mand, saa alle Betænkeligheder til sidst maatte vige, og ved Efteraarsmødet i Ribe 1879 blev han da antaget.

Pastor Beck skrev bagefter lidt herom i Indre Missions Tidende, og efter dette ser det ud til, at Stillingen hos Bestyrelsen var blevet helt forandret, saa at H. Chr. Beck var kommen til at staa for dem som en, de ventede sig meget af. Thi det lyder, at hans Virksomhed skulde fornemmelig være paa Fyen, dog forbeholdt Bestyrelsen sig ogsaa at sende ham til fjernere Egne, hvor hans Virksomhed kunde tiltrænges.

Naar vi nu læser dette, saa lyder det næsten

som en Profeti; thi er der nogen Indre-Missionær, der er bleven sendt til fjernere Egne ud over det ganske Land, saa er det H. Chr. Beck. Han blev endog sendt ½ Aar over til de danske Menigheder i Amerika. Men dernæst var dette en Antagelse, som ikke kunde være bedre. Det var ikke saadan lige med Nød og næppe, at han slap ind i Arbejderskaren.

Lønnen derimod var ikke saa flot, 1 Kr. 35 Øre om Dagen, og det endda kun de 8 Maaneder af Aaret, de 4 Sommermaaneder skulde han selv se at bjerge Føden. Vennerne i Odense var ikke tilfreds med denne Ordning: „Vi kan ikke have en Missionær her, som de 4 Maaneder skal gaa med Murskeen," sagde de. Og saa samlede de ind, hvad det kunde blive, og skrev til Pastor Beck, om de selv skulde give Missionæren Pengene, eller de kunde gaa igennem Indre Mission. Og Svaret lød: Send dem kun til mig, saa skal han nok faa Løn hele Aaret. Og saadan blev det. Det med de 4 Maaneder kom aldrig længere end paa Papiret.

Gerningen i Odense og paa Fyen.

„Se, jeg har givet dig, at
der foran dig er en aabnet Dør."
Aab. 3, 8.

En aabnet Dør, det vil sige: „en omfattende og betydningsfuld Adgang til en rig Missionsvirksomhed". Saadan staar der i den norske Bibelforklaring. Og saadan en aabnet Dør fik Hans Chr. Beck, da han begyndte som Indre-Missionær i Odense og paa Fyen. Enkelte troende Mennesker og smaa Samfund var der her og der, men i de fleste Sogne var der ganske dødt. Det var folkekirkelig Kristendom, der var paa Fyen. Og Forkyndelsen, der lød, var ogsaa folkekirkelig og gik ikke nogen af Sognets Folk for nær. Det var i bedste Tilfælde en Udlægning af Teksten, men uden Skel og uden Krav om Omvendelse. Her trængtes næsten over alt til vækkende Røster, der kunde slaa igennem, og det kunde H. Chr. Beck.

Beck fik straks en aabnet Dør i Retning af lyttende Mennesker. Hans Møder blev lige fra Begyndelsen forskellige fra, hvad Forsamlingerne

ellers tit havde været. Til disse kom de troende ofte fra en ret stor Omkreds og nogle enkelte vantro Naboer, men nu ved Becks Møder var langt de fleste Mennesker dem, der trængte til at blive omvendte. Man kunde i disse første Aar slet ikke beregne, hvem der vilde komme til Becks Møder. Saadan en Taler og saadan en Sanger maatte man hen at høre, selv om man ellers til daglig grinte af alt, hvad der var helligt, og bandede paa, at hellig det blev man aldrig,

Beck fik en god Indgang hos de fynske Præster, skønt der næsten ingen var, som kunde kaldes Missionspræster. De tog næsten alle vel imod ham. Hertil bidrog vel nok, at det var ikke helt gaaet af Minde, hvad Gud havde brugt Lægprædikanterne til netop paa Fyen. Mænd som Chresten Madsen, Kerteminde, Johan Nielsen, Skaarupør, Anders Larsen, Gamborg, og Peder Larsen, Skræppenborg, havde alle sat dybe, dybe Spor paa Fyen. Og at der kom saa mange til Becks Møder — ikke sjældent det dobbelte af, hvad der kunde pakpes ind i en Skolestue — har vel ogsaa nok imponeret nogen af Præsterne og stemt dem velvilligt.

Dog var der ogsaa noget ved Beck selv, som skaffede ham Indgang. Beck var en klog Mand, skrev Pastor Chr. Sørensen om ham. Men dette var Beck ogsaa i Retning af at omgaas Præsterne. Han kunde nok se, hvad de manglede, men han var ikke taktløs overfor dem og forstod godt, hvor vanskeligt det var for en Præst især i den Tid at tage imod Belæring af en Lægmand. Og Beck var

heller ikke opblæst af sine Talegaver eller andre Ting, saa han ikke kunde se, at Præsterne ogsaa havde Goder, som han ikke havde. Han har selv fortalt, hvor lille og ubetydelig han kunde føle sig i disse første Aar, naar han kom ind til en Præst, f. Eks. den lærde Provst i Brændekilde, som var baade Dr. teol. og Dr. phil., og der saa den Masse af Bøger i Reolerne Studereværelset rundt. Men naar saa saadan en Højærværdighed tog venligt imod ham og lukkede sin Kirke op for ham, og han da kom til at prædike, ja saa kunde en saadan Præst eller Provst som Tilhører nok gøre ham lidt forsigtig i Retning af det dogmatiske, men saa talte han om Synd og Naade og om, hvordan en stakkels Synder skulde komme til at kende sig selv og finde hen til Kristus og blive frelst ved Troen paa ham. Og her var han hjemme og kendt, og saa faldt Slagene med Kraft og ramte tit, ramte ogsaa imellem baade Præster og Provster.

Og saa var Beck saa naturlig og ligetil og saa fornøjelig at være sammen med, munter og frisk med aabne Øjne og Øren for alt, hvad der var værd at se og høre, og med en enestaaende Evne til at fortælle, ja var i det hele et Menneske, som de allerfleste hurtigt følte sig tiltrukket af. Og saa dette varme Hjerte, saadan som det især kom frem, naar han stod og aflagde sit Vidnesbyrd, der da kun begærede disse to Ting: at tjene Herren og at være til Velsignelse for Mennesker.

Ja, disse gode Sider ved Beck skaffede ham Venner baade blandt store og smaa og skaffede

ham ogsaa Venner blandt Præsterne, saa de tog godt imod ham, og han tit blev deres Gæst. Og hvad dette betød for ham selv, især i de første Aar, talte han ofte om og skønnede paa. Beck var født med en rig, modtagelig Aand, og han modtog meget ved Samtale og Samarbejde med Præsterne, megen god Oplysning og Hjælp til at forstaa anderledes tænkende, ja modtog vel ogsaa noget af det, der hedder Dannelse. Vi Indre-Missionærer, sagde han spøgefuldt, maa da kunne blive lidt dannede, naar vi kommer til saa mange dannede Mennesker.

Men især blev denne Velvilje og Venlighed hos Præsterne en stor Hjælp for ham i hans Gerning. Den skaffede ham Indgang, gjorde, at han kom til at tale i Kirkerne, hvad ikke var saa almindeligt den Gang, hvorved han fik mange flere i Tale. Skaffede ham en rig Adgang til en rig Missionsvirksomhed, gjorde, at han blev stillet foran en aabnet Dør.

I Odense fortsatte han med Søndagsmøderne i Haandværker- og Industrisalen, og der kom flere og flere Tilhørere. Der kom ikke mange af de egentlige Byfolk, men derimod tilflyttede Landboere, men dem var der ogsaa nok af.

Forholdet til Præsterne blev ogsaa her godt. Især kom Pastor Johansen og Beck til at arbejde godt sammen. Dette, at Beck var Sønderjyde, blev ogsaa et sammenknyttende Baand imellem dem. Pastor Johansen havde nemlig været Præst i Haderslev før Krigen, og han var blandt de danske Præster, der blev dernede, ogsaa efter at Krigen

var sluttet. Han fik oprettet en Realskole i Haderslev for de danske Børn og tog ligeledes ivrig Del i det Missionsarbejde, der fra dansk Side blev gjort dernede efter Krigen og Adskillelsen. Først da det under den tysk-franske Krig 1870 blev paalagt Præsterne ved Gudstjenesterne at bede for de tyske Vaabens Sejr, kunde han og flere ikke være med længere.

Pastor Johansen blev ved lige til sin Død 1902 at omfatte Sønderjyderne med stor Kærlighed, stod stadig i Brevveksling med flere af dem og bad hver Dag for dette Folk, for hvilket han havde ofret sin Ungdomskraft. Han og Beck kunde derfor ikke blot mødes i fælles Iver for det stedlige Arbejde for Guds Rige i Odense, men var ogsaa fælles i stor Kærlighed til Sønderjyderne og Sønderjylland.

Der blev ogsaa straks gode Medarbejdere blandt Lægfolket i Odense. Af disse maa især nævnes *Vand- og Gasmester Knudsen,* som vistnok var bleven vakt ved Pastor Jeanson. Knudsens Kristendom havde mange af Byens Borgere Respekt for. Han lignede ikke saa lidt Gaardmissionær Clausen i København baade ved sin kraftige Skikkelse, sit milde Øje og sin barnlige, frimodige Tro. Mange frimodige Vidnesbyrd har Knudsen aflagt, naar han kom omkring i Husene og gjorde Vand- og Gasrør i Stand. Vidnesbyrd ikke blot for Pigen, men ogsaa for Fruen og tit for Herren med. „Knudsen er et godt Faar," sagde en Frue en Dag, da han var gaaet. Da Knudsen senere fik dette at vide, lo han af Glæde og sagde: „Ja, gid jeg altid

maa være et godt Faar i Jesu Hjord." Knudsen blev en god Medarbejder, og hvor stod han støt og trofast ved Becks og Missionærernes Side i henved 40 Aar! Og endnu er det en stor Glæde at komme ind og hilse paa ham, den kære gamle Broder.

Som Medarbejdere kan endnu nævnes Mænd som Købmand Eriksen, Overgade, Snedkermester Lyng, Boghandler Jørg. Jørgensen, Brødrene Talleruphuus m. fl. Og lidt senere kom ogsaa den elskelige Kordegn Axel Nielsen til, som i mange Aar var K. F. U. M.s gode Formand og Leder og Organist ved Missionsmøderne.

Disse Mænd med flere stod alle i deres første Manddomskraft og var helt med Herren. Og hvad saadanne trofaste Lægmænd med deres Hustruer kan være til Støtte for en troende Præst og Indre-Missionær, det kommer man især til at føle, naar man kommer et Sted, hvor de mangler.

Ved Siden af de ugentlige Missionsmøder, hvor Guds Ord blev forkyndt, kom det heller ikke til at mangle paa Opgaver, som blev taget op i disse første Aar. En af de første var Begyndelsen til en

K. F. U. M.

Naar H. Chr. Beck i den Tid holdt sine Møder, var det især de unge, der blev grebne deraf. Han var jo selv ung og kunde tale til os unge, saa vi ikke fik saa let ved at ryste det af os. En stor Skare unge blev han da ogsaa Redskab til at føre til Herren baade i Odense og rundt om paa Fyen.

Han mødte dem atter og atter paa sine Rejser. Ogsaa i Amerika traf han flere, som mindede ham saa om et og saa om et andet Møde herhjemme, som var bleven uforglemmeligt for dem. Og at træffe disse sine aandelige Børn kunde jo kun glæde ham og give ham fornyet Mod til Arbejdet.

Det var derfor ogsaa naturligt, da han blev Indre-Missionær og fik sit eget lille Hjem, at han her begyndte at samle de unge Mænd til Møder, Ynglingemøder, som de hed den Gang. Forening blev ikke dannet straks, men da den siden kom, var det den Flok, der samledes hos Beck, der længe blev den faste Stok i den. Og den K. F. U. M. i Odense, som nu har kunnet holde 40 Aars Jubilæum, og som er bleven stor og for anden Gang har kunnet indvie sin egen Bygning midt i Byens Hjerte, den begyndte ikke i en stor, flot Bygning, men i en gammel Rønne, som den Gang laa i Nedergade 16, og endda ikke i Forhuset, men i en lille Baghuslejlighed. Men den hørte med til de Sager, som H. Chr. Beck kunde sige om, hvad Paulus siger: „For denne Sags Skyld bøjer jeg mine Knæ." Og dette har maaske været en af de skjulte Kilder til Væksten og Fremgangen, som er værd at huske.

K. F. U. K.

En saadan fik Beck ogsaa sat i Gang. Dennes Møder ledede han dog ikke, men her maatte to Kvinder tage fat, Snedkermester Lyngs og Murermester Jensens Hustruer. Den sidste stod i mange

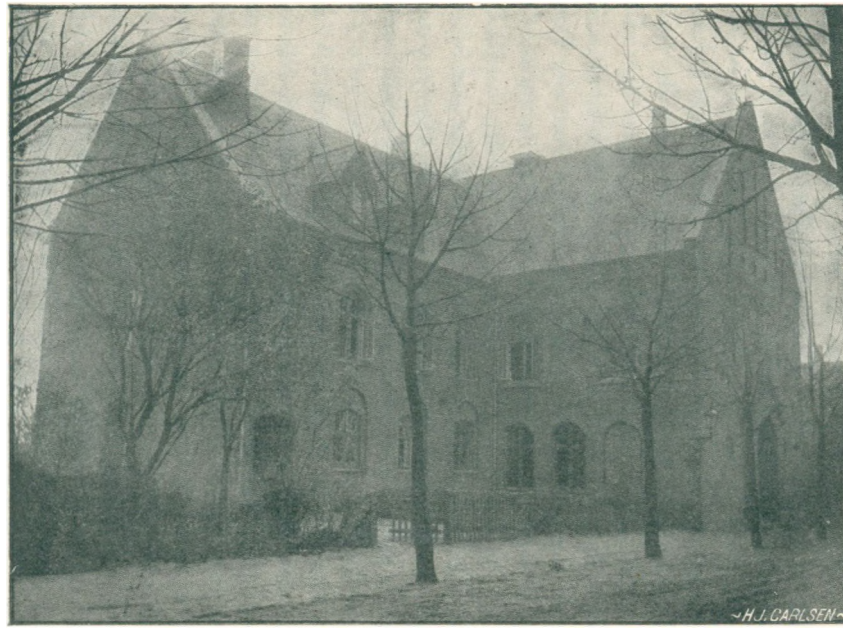
Aar som Leder og var for de unge Kvinder som en Moder, hvis Hjem stod aabent for dem.

Dog det største Foretagende, som blev fuldført i disse første Aar, var

MISSIONSHUSET „BETHANIA".

At Haandværker- og Industrisalen kun kunde være midlertidigt Samlingssted, og at de trængte til et Missionshus, hvori og hvorfra Arbejdet kunde gøres, blev man snart klar over; men hvordan skulde man faa et saadant Hus? Det skulde jo være stort, give Plads til mange Mennesker baade til Møderne og til Børnegudstjeneste. Og der skulde ogsaa være Plads til de unges Møder og helst lidt af et Hjem for dem med Pensionat; men det vilde koste mange Penge. Dernæst skulde det ogsaa helst ligge centralt i Byen, men hvor fandtes her en Grund, som ikke var for dyr? Ja, disse og flere Ting gjorde Opgaven stor og vanskelig for de faa Venner, som næsten alle var Smaakaarsfolk. I vore Dage, hvor Fordringerne til alt er stegne, og hvor der ogsaa inden for Guds Rige tit bygges baade stort og flot, vil et Missionshus til 50 à 60,000 Kr. i en By som Odense kun regnes for Smaating, men saadan var det ikke den Gang.

Der blev da ogsaa Ting, som der maatte slaas af paa, saaledes Beliggenheden. Der var en Grund midt i Byen, men den var altfor dyr og slet ikke til at tænke paa. Og da saa Odense Byraad ved Pastor Johansens Forhandling med det gik ind paa at give gratis Grund, tog man med Tak herimod,

MISSIONSHUSET „BETHANIA" I ODENSE

selv om saa ogsaa Huset kom til at ligge i en Udkant af Byen. Her paa denne Grund blev der da i Sommeren 1882 opført et baade smukt, rummeligt og meget solidt Hus, som Pastor Vilh. Beck indviede om Efteraaret.

Pastor Johansen arbejdede meget for dette Foretagende, ligesom ogsaa Vennerne og da især Knudsen tog virksomt Del heri. Dog gaar man vist ingen for nær ved at sige, at den største Kraft ved dette var den unge Missionær, som ved sin Bøn og sit friske Trosmod opflammede Vennerne baade i By og paa Land og fik dem til at ofre hertil.

Med dette Hus var der skabt gode Arbejdskaar for et Missionsarbejde i Odense, ligesom det ogsaa kom til at betyde adskilligt for Fyens Land i det hele.

Da saa Odense ved den Tid fik en Indre-Missionær til, idet Gaardejer Chr. Henriksen, Maderup ved Bogense, blev antaget uden Løn og da solgte sin Gaard og flyttede til Odense — ja, saa blev Arbejdet gjort sammen med denne gode Medarbejder.

Henriksens og Becks Navne kom da ogsaa saadan til at høre sammen i den Tid i Odense, at da den unge Farmaceut, nu Kinamissionær og Læge, Dr. Ellerbek, kom til Byen og kom i K. F. U. M. og nævnede sit Navn, og der var en, der sagde, at det kom an paa, om han kunde huske det, saa svarede Ellerbek med et Smil: „Jo, det kan De let

huske, for De behøver blot at tænke paa Henriksen eller Beck, saa har De det straks."

Ja, Henriksen eller Beck, det var dem, der nu skiftevis førte Ordet Søndag Eftermiddag i Bethania. Sjældent kom der fremmede Talere. Folk kunde den Gang godt glæde sig til at høre den samme Taler ofte. Der kunde være 1000 Mennesker i Bethanias Sale, dog saa mange var der sjældent til et Søndagsmøde, men der var ofte saa mange, især naar Beck talte, at alle Siddepladser var optagne, og mange maatte staa. Og vi, som levede med heri i den Tid, mindes det med stor Glæde.

Men gik saa disse Møder ikke ud over Kirkebesøget? Ja, det var der Præster, der mente. Og man fik da ogsaa senere gjort noget for at hæmme det, idet der blev ordnet Gudstjenester Kl. 6, hvorved Mødetiden Kl. 5 blev hindret. Men om Kirkebesøget og især Livets Fremme vandt derved, er vist tvivlsomt. Det var i hvert Fald saadan i den Tid, at alle de Venner, der kom i Missionshuset, var ogsaa trofaste Kirkegængere. Og havde de ikke været det, skulde det nok være bleven kendt baade i Frue og St. Hans Kirker. I Frue Kirke, hvortil de fleste søgte, var der over 4000 Altergæster om Aaret, et meget stort Tal i den Tid.

At saa ogsaa Arbejdet i Missionshuset bar sin Frugt, blev let at se. Livet voksede, der blev flere og flere Kredse for D. M. S. Der blev øvet en ikke saa lille Fattigpleje baade med Hjælp til fattige, syge og gamle og med Juletræ for fattige

Børn med nyttige Gaver. Der blev særlige Møder for Mænd og en „Bethaniaforening" med Møder en Gang om Maaneden, hvor gode Præstevenner kom og holdt Foredrag over bibelske Emner. Og en Gang om Aaret, i Februar, samledes alle Vennerne til en Fest, hvor vi spiste til Aften sammen i Bethanias Sale, og hvor Taler og Sange lød Slag i Slag, Taler baade af Præster og Lægfolk, og hvor vi følte os ret som en stor Familie.

Hvem var det saa, som satte alt dette i Gang? Ja, det var væsentlig H. Chr. Beck. At faa de troende knyttet sammen som et stort og stærkt Missionsfolk og at faa Verden omvendt, det var hans Maal. Ingen hermetisk Tillukning, men Døren paa Klem, saa alle, som følte Trang til at være med, hvor Guds Folk samledes, og hvor Guds Ord, Bøn og Sang var det raadende, kunde komme og efterhaanden blive hjemme. For at naa dette Maal sparede Beck ikke sig selv. Trods de godt 200 Møder, han holdt om Aaret viden om, fik han dog Tid til at være meget for Odense. Hvor ofte kom han ikke den Gang hjem fra Rejse om Eftermiddagen og var da straks om Aftenen med til et eller andet Møde, og, som vi syntes, altid frisk og altid i Stand til at give noget, som kunde berige og sætte Liv i Samtalen. Ofte, naar jeg siden har tænkt derpaa, har jeg maattet spørge: Hvor kunde han holde til det?

Endnu et større Foretagende fik han sat i Gang i disse første Aar, nemlig:

TOMMERUPMØDERNE.

Becks Maal med disse Møder, som blev holdt i Skovene ved Tommerup Station, var et tredobbelt. Først at faa alle Missionsvennerne fra hele Fyen samlet en hel Dag til saadan et stort Fællesmøde og derved styrke Samfundsfølelsen. Dernæst at faa slaaet til Lyd for Indre Missions Arbejde overfor den store døde Verden og faa den under Guds Ords Paavirkning. Og endelig at skaffe Indre Mission en stor aarlig Indtægt.

Det første Tommerupmøde holdtes i 1885, hvor de to unge Vendsysselspræster, Pastor Busch og Pastor Asschenfeldt-Hansen talte. Det var vist første Gang, de to Præster talte paa Fyen, i hvert Fald var der ikke mange Fyenboer, der havde hørt dem før. Især Pastor Buschs Prædiken over Ordet i Højsangen: „Min Ven er min, og jeg er hans. Hans venstre Haand er under mit Hoved, og hans højre Haand omfavner mig", greb Fyenboerne stærkt og var Genstand for Samtale længe efter.

Det første Møde var ikke stærkt besøgt. Beck havde vist faaet for sent begyndt paa Ordningen heraf, saa det først blev holdt i September, en noget sen Tid til et Skovmøde. Dog, Gud gav godt Vejr, og det lykkedes saadan, at disse Møders Fremtid hermed var slaaet fast. Og de blev nu holdt Aar efter Aar midt i Sommertiden og voksede stadigt, indtil Deltagernes Antal et Aar, hvor Pastor Vilh. Beck talte, af Fyens Tidendes Referent blev anslaaet til 7000.

Disse Møder blev rigtig Festdage for Vennerne fra alle Egne af Fyen. Her blev de ikke blot opbyggede ved de mange Prædikener, men her kunde de træffe hverandre, glædes ved Gensynet af gamle Bekendte og stifte nye Bekendtskaber. Men disse Tommerupmøder blev ogsaa i høj Grad Missionsmøder. Her, hvor der samledes saa mange, at det i høj Grad fik Præg af et Folkemøde, kunde det gaa an for enhver at komme. Og Folk kom fra alle Sider, gaaende, kørende og med Togene, i Kupéer og i Bænkevogne, saa alle Veje til Skoven blev sorte af Mennesker. Og hvert Aar spurgtes det bagefter, at saa var den og den bleven vakt, og at vakte Mennesker rejste glade hjem i Troen paa Gud.

Svært var det ofte, naar vi skulde hjem, da at faa Plads paa de smaa Stationer, hvor Sangene lød fra alle Kanter, saa Togpersonalet maatte raabe højt for at blive hørt. En og anden kunde ogsaa nok blive lidt nervøs, naar Togene kom, og Folk stod pakket paa de smaa Perroner; men det gik dog altid godt.

Et lille morsomt Træk herfra maa nok fortælles. Det var paa Knarreborg Station, vist i 1888, Stationsforstanderen var ikke i det bedste Humør, hvad let kunde undskyldes, da det ingenlunde var let at manøvrere med flere Hundrede Passagerer paa en saa lille Station. I Trængselen kom han da lidt ublidt til at støde til nogen; men om Forladelse, den ene var Amtsforvalteren i Assens. Nu kom der mange Undskyldninger, men ogsaa et lille

Hib til Mødet, som var Skyld i det hele, hvortil Amtsforvalteren med sit elskværdige Smil svarede: „Ja, jeg har ogsaa været til Mødet, Hr. Stationsforstander." Denne fjernede sig hurtigt og vist med en Følelse af, at han var kommen galt af Sted.

I vore Dage, hvor det vrimler af store Skovmøder om Sommeren Landet over, synes det vel ikke at være saa stort at ordne et saadant; men vi skal da huske paa, at det var nyt og næsten uprøvet den Gang. Og saa var Beck heller ikke en ældre, moden Mand, da disse begyndte, men var endnu i Tyverne. Der blev ogsaa meget Arbejde herved og mangt og meget, der skulde tages Hensyn til, og især eftersom de voksede, saa Ordningen gik ingenlunde af sig selv. Vi havde ogsaa en Følelse af, at Beck var først rigtig sig selv, naar vi skulde hjem, men saa kunde han ogsaa glæde sig, naar det hele lykkedes, og udbryde: „Hvor er dog saadan et Møde en stor Sejr for Guds Rige." Og det var sandt. Det slog i Sandhed til Lyd for Guds Rige og for Indre Missions Arbejde, saa det betød noget og blev ogsaa en stor pekuniær Indtægt for Indre Missions Kasse.

Becks Gerning rundt om paa Fyen.

Herom kan der først siges, at det var H. Chr. Beck, der førte Indre Mission ind i de fynske Købstæder. Middelfart var vist den eneste, hvor han i lang Tid ikke kom, men ellers holdt han stadigt Møder i alle de andre Byer, og efterhaanden kom ogsaa hans Medarbejdere dertil. Han holdt i flere Aar maanedlige Møder i Svendborg og samlede der en fast Kreds, som kunde tage imod Martin Rasmussen, da han blev Indre-Missionær og flyttede dertil.

I Rudkøbing fik han ordnet Sommermøde i Fredskoven lige uden for Byen, som samlede Folk baade fra Langeland og Ærø. Det første af disse Møder holdtes lige efter den berygtede Begravelse paa Harboøre. Beck havde ikke saa lidt Møje med Sognepræsten, Pastor Smidt, for at faa Lov til, at Pastor Carl Moe maatte komme og prædike ved Mødet. „Den Mand trænger til at være i Ro," sagde Præsten. Beck mente, at det ogsaa kunde gøres nødig, at han kom omkring, saa Folk kunde lære ham at kende ved selv at høre ham. Beck

gav ikke tabt, og ved at appellere til Præstens Frisind sagde denne til sidst: „Ja, lad ham da komme i Guds Navn."

Der kom mange til Mødet, Pastor Moe's Navn trak. Der kom ogsaa adskillige, som efter Avisernes Skriverier var højlig forbitret paa Moe. De blev dog skuffede og kunde af Prædikenerne ikke blive klar over, hvem der var Moe. Et Par af dem henvendte sig til Beck for at faa det at vide. Beck spurgte dem, om de ikke ønskede at faa at vide, hvem *han* var. Nej, det satte de ingen Pris paa, men Pastor Moe, det var noget andet. De fik dog ingen yderligere Oplysninger her.

I Nyborg var Provst Hjort Sognepræst. Han var en Mand, som havde meget imod Indre Mission, og som ikke blot holdt stærkt paa Artikkel 14 i den Augsburgske Konfession, men heller ikke kunde finde den mindste Begrundelse i den hellige Skrift for, at Lægmænd maatte forkynde Guds Ord i offentlig Forsamling. Dog, H. Chr. Beck fik alligevel Lov til at holde Møder i Nyborg. Præsten lod ham endog tale i sin Annekskirke, en meget stor Begunstigelse af denne Mand overfor en Lægmand.

Men særlig kom Beck meget til Assens og Assensegnen. Imellem Assens og Faaborg var der i flere Sogne gammelt Trosliv, som havde holdt sig i den døde Tid, nærmest ved Forbindelse med Brødremenigheden i Christiansfeldt. Paa denne Egn kunde der samles mange til Møder, ikke mindst i Enemærkegaardene.

I Assens var det derimod smaat med Livet. Men hertil blev Pastor O. C. Ipsen kaldet til Sognepræst i 1886. Da dette Embede blev ledigt, skrev nogle Venner i Assens til Pastor Vilh. Beck, om han dog ikke kunde hjælpe dem til at faa en troende Præst til Assens. Og de fik da omgaaende et af Pastor Becks karakteristiske Breve, der lød saadan hverken mere eller mindre: „*Jeg er stadig paa Jagt efter en Præst til Assens. Vilh. Beck.*"

Det var ogsaa nok Pastor Vilh. Beck, der tilskyndede Pastor Ipsen til at søge Assens. Men H. Chr. Beck fik ogsaa noget med denne Sag at gøre. Under Vakancen var han dernede og holdt Møde og boede da hos de omtalte Venner. Disse havde ivrigt bedet til Gud om at faa en troende Præst og derved ogsaa tænkt paa Ipsen. Men da der kom fler og fler Ansøgere, og det trak ud med Besættelsen, kom det til at knibe for disse Venner at holde ud og bede i Tro. Da kom Beck og sagde: „I maa sandelig ikke give op, Venner, men hænge i. Tænk, om Pastor Ipsen kunde komme til at staa her i denne dejlige Kirke og forkynde Guds Ord, hvilken Velsignelse kunde det dog ikke blive for Assens. Og hvad vilde det ikke kunne komme til at betyde for Indre Missions Arbejde her paa Fyen." Pastor Ipsen var den Gang Medlem baade af D. M. S.s og Indre Missions Bestyrelser.

Her var en af H. Chr. Becks stærke Sider. Hvor kunde han styrke Troen hos andre Guds Børn og gøre dem frimodige i Gud! Og dette især, naar det som her drejede sig om Opgaver til Guds

Riges Fremme. Saa kunde det vælde frem fra ham baade i Samtale, Sang og Bøn med en saadan Troens Frimodighed, saa det var ganske umuligt ikke at blive smittet heraf. Dette fik disse Venner ogsaa at mærke, og de tog fat med nyt Mod og tiggede atter og atter Gud om, at de dog maatte faa Ipsen til Præst, og de blev bønhørte.

Flere Aar efter fortalte Pastor Ipsen en Aften i en lille Kreds om sine Vanskeligheder med de stærke Jyder i Øster Snede, hvor han kom fra. Disse var meget tro til at komme i Kirke, men derimod til en Bibellæsning i Skolen eller et Missionsmøde uden for Kirken kom de saa godt som ikke, ligesom de kunde staa stift paa deres Særmeninger. „Men da de fik at vide, at jeg søgte Assens," sagde Ipsen, „kom der flere af dem op til mig og bad, om jeg dog ikke vilde tage min Ansøgning tilbage og blive og bære over med dem en Tid endnu. Dette gjorde mig jo godt, dog min Ansøgning kunde jeg ikke tage tilbage, den var indsendt under Bøn til Gud, og nu maatte det staa i hans Haand, om jeg skulde rejse eller blive."

Da jeg hørte dette, kunde jeg ikke lade være med at sætte det i Forbindelse med Assensvennernes Vankelmod og H. Chr. Becks stærke Tilskyndelse overfor dem. Jeg syntes, at her var skjulte Traade, som gjorde, at Pastor Ipsen ikke kunde lade sig overtale, men lod Ansøgningen blive og kom til Assens som en Frugt af vedholdende Bøn til Gud.

Hvor blev da ogsaa denne kære Præst til Vel-

signelse for Assens og for mange i Omegnen! Og hvor blev han til Hjælp for Indre Missions Gerning paa Fyen og for Indre-Missionærerne! Dette sidste kom især frem under den brøndumske Krig i Sønder Broby, hvor Ipsen skrev et saadant Forsvar for Indre-Missionærerne, at det skaffede ham det, der hedder „en Næse" fra Biskoppen.

Det var derfor ikke underligt, at Indre-Missionærerne paa Fyen, hvis Tal nu var vokset fra 3 til 8, alle kom til at sætte Pastor Ipsen meget højt. Her var en Præst og tilmed en meget dygtig Præst, som det aldrig kunde falde ind at sige om Indre-Missionærerne: „De er jo ikke til at holde ud at høre paa", tværtimod sagde han dèr i 80'erne: „Det Liv, der er vakt i Danmark i vore Dage, skal Præsterne ikke rose sig af, thi det er vakt ved Lægfolket."

Men især satte H. Chr. Beck Ipsen meget højt. Hvor ofte har han ikke talt, ja skrevet om ham og mindet om, hvad han havde sagt, ja selv paa sit Dødsleje, hvor det et Øjeblik var ved at mørknes for ham, var det noget fra Ipsen, der styrkede og oplivede ham paany.

Satte Pastor Ipsen dybe Spor paa Fyen baade ved Tale og Skrift, saa gjorde H. Chr. Beck det ikke mindre. Eftersom Aarene gik, kom dette mere og mere frem. Det kom frem ved de mange Missionshuse, der blev rejst.

Becks Billede hænger i Missionshuset Bethania i Odense sammen med Præsterne Johansen, I. A. Hejberg, Stenbuck og Grove-Rasmussen, men det

burde egentlig hænge i de allerfleste Missionshuse paa Fyen; thi Beck har i Virkeligheden i høj Grad været medvirkende til at faa dem rejst allesammen, om ikke paa anden Maade, saa ved Vækkelsen af de mange smaa og enkelte større Samfund, der samledes om disse Huse.

Men især kom Sporene frem ved de mange troende Mennesker, der kom til at prise Gud for H. Chr. Beck, fordi det var ved hans Vidnesbyrd, at de enten var bleven vakt eller havde faaet Fred. En af dem, han saaledes var med til at føre ind i Guds Rige, og som siden blev en betydelig og skattet Mand inden for Indre Mission, var Højskoleforstander Thomsen. Han var i 80'erne Lærer i Gislev paa Fyen, hvor Pastor, senere Provst John Hansen var Præst, og fra hvem jeg har denne Meddelelse. Thomsen var Grundtvigianer, sagde han, men da han fik John Hansen til Sognepræst, og der derfor ogsaa af og til blev holdt Missionsmøder i Gislev, blev det efterhaanden svært for Thomsen at holde den grundtvigske Skanse. Saa en Dag, H. Chr. Beck havde holdt Møde dèr, og Præsten, Læreren og Missionæren havde siddet og talt sammen i Præstens Stue til langt ud paa Natten, var det, at det skete næste Morgen.

Da maatte Thomsen over i Præstegaarden i Frikvarteret. Her mødte han Præsten. „Hvor er Beck?" spurgte han. Ja, han var ikke staaet op endnu. Thomsen gaar da frem og tilbage i Værelset uden at sige noget, men pludselig standser han, og det er, som vi kan se ham, den lille resolutte Mand,

og saa kom det uden nogen Indledning: „Jeg har det skidt." „Naa, har De faaet det at se?" svarede Præsten. Hvad der videre blev talt om, ogsaa da Beck kom til Stede, ved jeg ikke. Men efter den Tid var Thomsen en fast Mand ved det aarlige Ungdomsmøde i Odense Fastelavns Mandag, hvor den fynske Ungdom var ved at sprænge Murene i Bethanias Sale. Og den Betydning, som denne Mand senere fik i Indre Missions Ungdoms- og Højskolearbejde, det er kendt af mange.

H. Chr. Beck groede i høj Grad fast paa Fyen. Fyenboerne holdt af ham og han af dem igen. Hvis nogen udtalte sig om Troslivet paa Fyen, at det var af en ringere Art end andre Steder, tog Beck det stærkt i Forsvar og sagde: „Vi har forholdsvis ligesaa mange gode troende Mennesker i Samfundene paa Fyen, som der er andre Steder i Landet."

Beck kom da ogsaa til at virke i Odense og paa Fyen i henved 18 Aar, før der blev Tale om Flytning. Først i 1896 kom det og det endda fra to Sider. Der blev da talt om, at han skulde flyttes til Frederiksberg, hvor Pastor Asschenfeldt-Hansen havde boet som Indre Missions Rejsepræst, og hvor Missionshuset „Siloam" var bleven bygget. Beck havde dog ingen rigtig Lyst til denne Flytning. Det var, som han følte, at der vilde et Lægmandsarbejde, som det blev gjort af Indre Mission i Provinserne, ikke kunne slaa an. Han bad derfor om at blive fri for at komme derind.

Men samme Aar var Beck og Pastor Busch paa

Besøg i Amerika, hvor de et halvt Aar rejste rundt til de danske Menigheder i „Den forenede dansk-lutherske Kirke". Og her var der stærke Arme ude efter Beck. Vennerne derovre gjorde alt, hvad de kunde, for at overtale ham til at blive dèr og blive Præst. Selv Pastor Vilh. Beck blev betænkelig, da han hørte herom og sagde: „Hvis de beholder H. Chr. Beck, saa faar de aldrig mere nogen Indre-Missionær der over paa Besøg."

Dog H. Chr. Beck kom hjem og blev her. Var der end noget, som trak til Amerika, saa var dog Kærligheden til Danmark, dansk Kirkeliv og Arbejdet i Indre Mission her hjemme stærkere. Og først i 1900 blev det Alvor med Flytningen.

FLYTNING FRA ODENSE TIL AARHUS.

I Aarhus var gamle Sigvardus Højer, som havde virket der i mange Aar, nu bleven saa aflægs, saa der trængtes til en Afløser. Becks Gerning i Aarhus blev dog ikke af lang Varighed. Han var allerede den Gang kommen ind i flere Udvalg og Bestyrelser, ligesom han blev mere og mere den søgte Taler ved mange store Møder Landet over, hvilket altsammen kunde gøre det vanskeligt nok for ham at faa gjort et virksomt lokalt Arbejde i en saa stor By som Aarhus.

Men saa i 1902 og 1904 faldt der endnu to meget betydningsfulde Valg paa Beck. *Valget som Bestyrelsesmedlem i „Den indre Mission"s Bestyrelse* og *Valget som Medlem af „Det kirkelige Udvalg"*. Ved disse Valg blev det klart baade for Beck og

Bestyrelsen i det hele, at nu maatte der en ny Mand til Aarhus, og Beck maatte løses fra alt lokalt Arbejde. Og for at bo et centralt Sted og nær ved København, hvor han skulde være med til „Det kirkelige Udvalg"s Møder, *flyttede han da i 1905 til Roskilde.*

Dog da „Det kirkelige Udvalg"s Arbejde var til Ende i 1907, blev der ikke mere Tale om noget lokalt Arbejde for Beck. Han fik mere end nok at gøre som Taler Landet over og som den, der skulde være Bestyrelsens Øje og se paa Forholdene og skaffe paalidelige Oplysninger her og der fra. Og efter at have boet i Roskilde i 4 Aar valgte han da det, som han en Gang havde bedt sig fri for, og *flyttede i 1909 til Frederiksberg,* hvor han blev boende til sin Død.

Og skønt hans Syn i 1896 paa Lægmandsmission i Missionshuset Siloam paa Frederiksberg havde vist sig at være rigtigt nok, saa Arbejdet her, efterhaanden som Sognene deltes og nye Kirker byggedes, var sygnet hen, saa fik Beck dog en Gerning at gøre i Siloam i de 7 Aar, som gik. En Gerning med Missionsmøder og Samfundsmøder og en Gerning, som han selv følte Trang til at have, naar han var hjemme, og som heller ikke blev uden Velsignelse for andre.

Vidnesbyrd om Beck som Taler.

Herom skrev Pastor Chr. Sørensen: „Af de mange, jeg har kendt, har der kun været faa, der har kunnet prædike som han. Og dog var han en ulærd Mand. Gennemtænkt, klar og bestemt var hans Tale. Fri for alt Føleri og Sentimentalitet eller Gaaen paa Akkord, men Sandheden sagt lige i Øjnene, dog altid i en sømmelig Form, Synd og Naade i fast Forbindelse med hinanden. Først at faa Mennesker til at komme til sig selv og saa give dem Lyst til at komme til Jesus."

Pastor Carl Moe sagde ved hans Baare: „Som en trosfrejdig og nidkær Arbejder vil vi mindes ham. En, der med stor Kraft og Klarhed tog de dybe Toner om Synd og Naade. Det var for ham ikke bare et Skriftsted, men en forfærdelig Virkelighed, at der er en evig Fortabelse; og derfor raabte han saa højt om Nødvendigheden af at omvende sig, mens det endnu er Tid. Og det var for ham ikke blot et Skriftsted, men en salig Virkelighed, at Jesus, Guds Søn, paa Golgathas Kors har gjort Forsoning ved sin uskyldige Lidelse og Død

til evig Frelse for alle dem, som tror. Og derfor indbød han saa indtrængende alle Mennesker til at komme til ham."

En anden skrev: „Det er forøvrigt en Gaade, hvor han holdt ud til de mange Møder, han holdt, og ret ofte for en meget stor Tilhørerskare, hvor han som Regel holdt gode Prædikener, ja til Tider mægtige Taler med en forunderlig Virkning. Det var, som han kunde lægge hele sin kraftige Person deri."

Som Prædikant var H. Chr. Beck jo virkelig noget stort. Grebet af Kristus, var det Kristus han prædikede. Naar han saaledes prædikede over Ordet i 1. Cor. 1, 30: „Jesus, som blev os Visdom fra Gud, baade Retfærdighed, Helliggørelse og Forløsning", ja, saa kunde man høre ham spørge: „Hvad blev Jesus for dig?" medens han vidnede om, hvad Jesus var bleven for ham, baade Liv og Kraft, baade Vej og Maal, Begyndelse og Ende, A og Ø, mit alt. Og saa fik vi det bestemte Indtryk, at han virkelig vilde Folk noget, vilde føre dem til Jesus og befæste dem i Samfundet med ham.

Til denne Omtale kan tilføjes, at Beck altid var sakramental i sin Tale. Ved et Møde, hvor en Præst havde sagt, at vi blev ikke Guds Børn i Daaben, sagde Beck bagefter: „Det vil jeg ikke sætte mit Navn under." Og i en af sine trykte Prædikener siger han: „Naar troende Mennesker kan sige, at de intet har haft ud af deres Daab, saa er det enten af Mangel paa sund aandelig Sans,

eller fordi de absolut ikke vil bøje sig for Herrens klare Ord om Daabens store Betydning. Naar Herren i sin Samtale med Nikodemus siger, at ingen kan *se* Guds Rige eller *komme derind*, uden at han fødes paa ny af Vand og Aand, saa siger dette os, at der er en hemmelighedsfuld Forbindelse mellem vor Daab og vor Omvendelse. Og derfor, naar forknytte Syndere sænker sig med al sin Nød, Synd og Skam ned i Daabens Naadeflod, saa bliver de frelste." Ja, saadan talte Beck om Daaben, men han sagde ogsaa: „Man taler i vore Dage saa meget om at have faaet det rette Syn paa Daaben og Daabspagten, men lad det saa ogsaa kendes, at du afgjort har vendt Ryggen til Satan og Verden og Ansigt og Hjerte imod Jesus. Kom dog i Hu, at vi kan ikke klare det med Snak, og det er ikke gjort med at opremse sin Daabspagt med Munden."

I Becks unge Aar var hans Tale mest vækkende, som det vel har været for de fleste Lægprædikanter. Han og en af de endnu levende Indre-Missionærer besøgte undertiden hinanden og holdt da Møder sammen. Ved disse gik det ofte varmt til. Ved et af dem sagde den ene med stor Kraft: „Hvis du ikke omvender dig, gaar du til Helvede." Da var der en Kone, som rejste sig op og slog begge Hænder sammen og udbrød: „*Men Gud Fader fri og bevar os da!*" Ved et andet af deres Møder kom en Kone hen og vilde hilse af med dem og sagde da: „*Ja, A skal mi Sjæl love for, at I er et Par Kaale, som nok kan være bekendt at høre paa hinanden.*"

„De bedste Prædikanter har altid været de bedste Iagttagere," har en sagt. H. Chr. Beck var en god Iagtager. Der skulde ikke passere meget omkring ham, som han ikke gav Agt paa. Især var dette Tilfældet, naar han hørte vantro Mennesker udtale sig om Kristendom, noget, som de tit kommer daarligt fra, og som ofte kan komme til at lyde komisk. Saadanne Udtalelser kunde Beck bevare og anvende i sine Taler, hvorved han ofte ramte de vantros Tanker og blottede det hule heri.

Becks Prædikener smagte aldrig af Papir eller Studerelampe. Han skrev ikke meget ned, men det betød ikke, at han ikke gennemarbejdede sine Prædikener. Nej, han tænkte meget herpaa. Og han tænkte og samlede ind ogsaa, naar han sad og hørte paa andre. Og saa havde han en glimrende Hukommelse.

Naar han da kom paa Talerstolen, kunde det nok komme lidt langsomt i Begyndelsen, men efterhaanden blev der stærkere Fart, og saa kom det, velordnet og med Vellyd og med en Friskhed og en Kraft, som greb Tilhørerne. Han talte ikke saadan til Hjertets Følelser, saa der ikke blev noget til Viljen og Samvittigheden, men det kom dog fra Hjertet og gik til Hjerte. Det var klart, men ikke koldt. Der var Hjerte og Medfølelse deri.

Efter som Aarene gik, fik H. Chr. Beck mere og mere at sige til Guds Folk, som der i høj Grad blev lyttet til. „Han kan komme ind i saa mange Kroge i det daglige Liv," var der en, der sagde for en 30 Aar tilbage. Beck hørte ikke til de Talere,

der kom til at staa stille og køre paa det en Gang erhvervede, og som Mennesker derfor let bliver træt af at høre. Han sagde ofte til os andre: „I skal læse noget. Det er snart det samme, hvad vi læser, naar det da er rent, saa kan vi lære af det." Og han læste selv, var ogsaa en hel Sommer (1887) fri for Arbejdet og opholdt sig hos Pastor John Hansen og læste Kirkehistorie og Troslære m. m.

Dog ved Siden af det helliggørende blev Becks Prædikener ved at være Vidnesbyrd. Ja, dette var sikkert det, der altid prægede dem mest, ogsaa i de sidste Aar. Dette var især Tilfældet, naar han talte ved de store Møder, hvor mange uafgjorte Mennesker var til Stede. Ved saadanne Møder kunde han gribes af stor Nidkærhed efter at faa Sjæle frelst, og da kunde der komme drastiske Vendinger, som hagede sig fast, som da han en Gang talte om Omvendelsen, der ikke taalte Opsættelse, og da henviste til Røveren paa Korset og sagde: „Han fik hverken Tid til at blive folkelig eller kristelig eller til at komme paa Højskole, men for ham gjaldt det at blive omvendt og frelst, og det skulde være nu, det taalte ingen Opsættelse. Og saadan maa du ogsaa have det, Ven."

H. Chr. Beck var betydelig som Taler; men var det ikke mindre som Deltager ved Forhandlingsmøder. Her sad han ikke og kom først i Tanke om, hvad der skulde have været sagt, naar Mødet var forbi. I flere Aar, før han blev Bestyrelsesmedlem, var han den selvskrevne Ordfører for Indre-Misionærerne overfor Bestyrelsen ved

Aarsmøderne, selv om der ogsaa var andre, der sagde noget. Det var maaske dette, der ved en Bekendtgørelse fik en sjællandsk Præst til at udnævne ham til Indre-Missionærernes Formand, hvad dog flere syntes var vel meget. Ja, det var gaaet Beck saadan i Blodet, det at tale Indre-Missionærernes Sag og sige Bestyrelsen, hvordan de skulde se paa det, saa han om Eftermiddagen i Randers 1902, hvor han om Formiddagen var bleven valgt ind i Bestyrelsen, tog fat herpaa igen, saa Provst Zeuthen maatte afbryde ham og sige: „Men De er jo selv i Bestyrelsen, Mand." Det var gaaet Beck ligesom gamle Lars Hansen i Vildbjerg, da han Dagen efter, at han var bleven Dannebrogsmand, sagde til en Ven: „Hvad var det nu, jeg blev i Gaar?" Han havde glemt det.

I den Tid var der ofte stort Liv og Spænding over Forhandlingerne ved Indre Missions Aarsmøder. Og der kunde da nok fra H. Chr. Beck falde adskilligt af til Præsterne, saa de fik at vide, hvordan de skulde være, naar de vilde være Missionspræster. Og det var heller ikke frit for, at de imellem blev harm paa ham. Dog Kritiken kom ofte med stort Lune og Humør eller med en lille Historie, som fik det til at glide uden Bitterhed. Saaledes den Gang, da en Præst havde sagt, at vi Lægfolk havde intet Kirkebegreb. Da saa Beck fik Ordet, sagde han, at den Taler jo egentlig havde sagt, at vi Lægfolk var nogen Fæ. Og det kunde ogsaa gerne være, at det var smaat nok med Kirkebegrebet. Dog vi havde da ogsaa udrettet lidt for

Kirken, havde da i hvert Fald gjort, at Sekterne ikke havde faaet synderlig Fremgang. Kunde Præsterne ikke se det, saa var der ogsaa noget i Vejen med deres Kirkebegreb. Og saa sluttede han med at fortælle Historien om Manden, der havde faaet en Regning, hvorpaa der flere Gange stod „Ditto ditto". „Hvad er det for noget," sagde han til Konen, „har du faaet det?" Nej, det vidste hun da ikke af. Ja, saa skulde han nok faa det vide, naar han kom ind at betale, thi han vilde da ikke betale, hvad de ikke havde faaet. Da han saa kom hjem med den betalte Regning, vilde Konen have at vide, hvad dette „Ditto" betød. „Det betyder, at du er et Fæ, og jeg er et Ditto." Historien fremkaldte almindelig Latter, og saa blev der ikke talt mere om Kirkebegrebet. Beck havde et stort Oplag af saadanne Historier, som han godt kunde fortælle flere Gange, uden at vi blev trætte af at høre paa dem, fordi de altid kom i den Situation, hvor de passede.

H. Chr. Beck var ofte den, der sagde det, der er kaldet „det forløsende Ord". Dette var han ogsaa med til i Kolding 1908, vist det mest spændende Aarsmøde, Indre Mission har haft i de sidste 25 Aar. Det, der gjorde dette, var en Artikel i „Kr. Dagblad" af en sjællandsk Præst, som indeholdt en meget skarp Kritik af alle Indre-Missionærer og deres Arbejde. De havde intet Missionssind, lød det, og ud over det at holde det bestemte Antal Møder om Aaret bestilte de egentlig intet. Det var et Angreb med det gamle fortærskede Emne

om Husbesøg, noget, hvorved det er uhyre let at angribe Indre-Missionærerne og for Resten mange Præster med; thi hvem har ikke Brøst her?

Men det, som ellers forøgede Spændingen, var, at Bestyrelsen havde bedt den nævnte Præst at indlede om det samme Emne som det, hans Artikkel havde talt om: „Missionssind og de døde Egne". Dette gav den Tanke Rum, dog maaske med Urette, at Bestyrelsen var enig med Præsten i hans Kritik. Skønt Foredraget blev anlagt noget anderledes end Artiklen, blev det dog denne, Forhandlingen kom til at dreje sig om. Under denne faldt der adskillige skarpe Ord, og de havde ikke været mindre skarpe udenfor forud Mand og Mand imellem. Der var Sprængstof i Luften ved dette Møde.

Da saa H. Chr. Beck noget sent fik Ordet, sagde han: „Det er godt med et Tordenvejr, thi det kan rense Luften, men det kan ogsaa være farligt. Det kan slaa ned og bringe Ildebrand, og store Værdier kan ødelægges og gaa til Spilde. Det er ogsaa godt, at Præsterne og Lægfolket siger hverandre deres Mening, men vi skal ogsaa passe paa, at det ikke bliver saadan, at det gode Forhold og Samarbejdet ødelægges, thi det vilde være den allerstørste Ulykke for den Indre Mission."

Ja, var der noget, som H. Chr. Beck var bange for, saa var det dette: at der skulde komme en Kile ind imellem Indre Missions Præster og Lægfolket, saa Samarbejdet her, det som er Indre Missions Styrke, skulde ødelægges. Og han saa ogsaa med en hel Del Betænkelighed paa mange af de

yngre Præster, som kom frem i hans sidste Aar, saa samtidig som han formanede os Missionærer til at tage godt imod dem og være gode ved dem, kunde han ogsaa sige om flere: De stjæler vore Venner fra os og faar dem knyttet til saa mange nye Ting, som kommer frem, saa deres Kærlighed til den Indre Mission kølnes. Og os Lægfolk kan disse Præster ikke bruge og sender aldrig Bud efter.

Ja, Beck var tit i de sidste Aar bekymret for, hvordan det skulde gaa i Fremtiden. Men han kunde ogsaa se lyst paa det. Og han kunde i hvert Fald ikke lide, naar der var dem, der vilde gøre det danske Folk saa ringe, saa det kun blev en eneste stor Samling af Kæltringer og Horkarle. Da kunde han sige: Ja, vi er et syndigt Folk, og vi har mange grimme Folkesynder, men helt pilraaddent, det er nu det danske Folk heller ikke.

Og fik Præsterne læst og paaskrevet, saa gik hans egne Kolleger heller ikke Ram forbi. Ved et Missionærmøde i Svendborg, hvor Emnet var „Missionærerne og Samfundene", udtalte han, hvor trist det var med Uenighed og Ufred i flere Samfund. Men allermest trist var det, naar det var Missionæren, Striden drejede sig om. Nogle Steder, hvor de var kommen af med en Missionær, bad de saaledes om at blive fri for at faa en igen, noget som var til liden Ære for os. Indre-Missionærerne maa virkelig være Mennesker, som er til at komme om ved. Og vi maa frem for alt ikke være æresyge eller herskesyge. Dersom en

Missionær er det, saa er det ikke saa underligt, om Samfundet beder om at blive fri for ham.

Ja, ved Indre-Missionærernes Halvaarsmøder og de smaa Konventer var Beck sine Medarbejdere til stor Velsignelse. Dette var især Tilfældet ved de mange Konventsmøder paa Fyen. De Missionærer, som her i de mange Aar samledes med ham, fik rigt Udbytte heraf. Hvad Indre-Missionær Peder Pedersen skrev herom: „Som det var Beck, der ledede disse Konventsmøder, saadan var det ogsaa ham, der med sin aandelige Dygtighed stadig gav os nye Impulser, og som med sin personlige Kærlighed bandt os alle sammen og gjorde disse Møder til Fester for os, hvor vi følte os saa vel til Mode i hans Nærhed" — dette kan vi alle underskrive. Og selv om han imellem gav os over Næbet og til Tider ret kraftigt, saa var der dog ingen, vi holdt saa meget af og hellere vilde have til Gæst end ham.

Paa en Tid, hvor det kneb med Tilgangen af nye Arbejdere, sagde Provst Zeuthen: „Vi maa have flere Arbejdere, og det maa I Missionærer sørge for. I ved jo, hvor de gaar, dem, som kan bruges, og I maa tilskynde dem til at komme frem." Var der nogen, der efterkom dette, ogsaa længe før han selv kom i Bestyrelsen, saa var det H. Chr. Beck. Og der er sikkert mange flere end os fra Odense og Fyen, som han atter og atter har skubbet til. Og naar det da gik os godt, og vi fik Venners Tillid, der hvor vi kom hen, saa glædede han sig. Den samme Glæde kom ogsaa frem hos ham

ved Aarsmødet i Esbjerg 1904, hvor der blev 11 nye Missionærer optagne. „Det er et ordentligt Fremstød," sagde han, „og det er vist gode Folk allesammen."

Men der kom jo ogsaa Mænd til ham, som ikke duede, selv om de mente det. En saadan sagde han til: „Ja, det er jo et dejligt Maal at have, at blive Indre-Missionær. Men saa maa De læse noget. Læs Pastor Ipsens Bøger om Børnelærdommen, de er gode." Og saa solgte han alle Ipsens Bøger til denne Mand. Bagefter sagde han med et Smil: „Dem kan han jo kun have godt af." Om en anden, som søgte om Optagelse, og som havde gaaet og gnedet sig op af en Præst i Bestyrelsen, saa Vennerne var bleven bange for, at han skulde komme ind, — om ham spurgte Pastor Vilh. Beck Hans Christian: „Hvad er han for en?" Svaret lød kort: „De hellige har ingen Tillid til ham." „Ja, saa vil vi ikke have ham," sagde Pastor Beck, og saa var den Sag afgjort.

Derimod var der nogen, H. Chr. Beck havde Tillid til, saa anbefalede han dem, saa det forslog noget, sagde helt og fuldt god for os, saa vi selv var ved at blive bange derfor og tænkte: Bare jeg nu ikke skal skuffe ham. Og det samme var ogsaa Tilfældet, hvis der kom noget i Vejen senere hen, og der blev klaget over os. Hans Forsvar og Angreb var ikke uldne.

Da vi en hel Skare af Indre-Missionærer i 1901 rejste over Store Bælt til Aarsmødet i Slagelse, og vi da vidste, at Pastor Vilh. Beck laa

alvorlig syg i Ørslev, kom Samtalen næsten udelukkende til at dreje sig om ham. „Mon han kommer til Mødet," lød det fra flere. Og det lød ogsaa fra en: „Hvem mon skal prædike, hvis han ikke kommer?" Da svarede H. Chr. Beck meget alvorligt: „Det bliver der nok en til, men der er ingen, der kan blive det for os Lægfolk, som han har været."

Uden at ville stille disse to Mænds Betydning ved Siden af hinanden og gøre dem ens, mon der saa alligevel ikke var adskillige Indre-Missionærer, hvis Tanker gik noget i samme Retning, da det lød: „H. Chr. Beck er død"? Han stod ikke for nogen af os som en fuldkommen Mand, som vi ikke kunde faa noget imod. Men vi var mange, der følte, at her passede Ordet ikke: „Frænde er Frænde værst", men at han var vor Ven og var os til megen Nytte. Og vi syntes, at det var alt for tidligt, at vi skulde af med ham. Og det samme syntes sikkert ogsaa mange af de hellige Landet over.

Dog som H. Chr. Beck blev stillet for en aabnet Dør og fik en stor og rig Adgang til en rig Missionsvirksomhed i henved 40 Aar, saa fandt han ogsaa til sidst en aabnet Dør til Faderhuset i Himlen. Og skønt Pastor Fibiger har fortalt om disse Becks sidste Dage i det lille Mindeskrift, der udkom lige efter hans Død, kan jeg dog ikke lade være med at gentage lidt af det ogsaa her.

Kun knap 4 Døgn laa Beck syg. Den første Dag var han endnu saa vel, at han kunde tale liv-

ligt og interesseret med Pastor Fibiger om, hvad der var vedtaget ved Bestyrelsesmødet samme Dag. Men Natten derefter blev han lammet og kunde saa hverken tale eller skrive. Dagen efter igen, da Pastor Fibiger atter stod ved hans Leje, lod Herren os faa en saare skøn Oplevelse, fortæller han, noget, som ikke var mindre end et Mirakkel, skønt i det smaa, som Herren gjorde for at give vor Ven og hans kære og os allesammen en Berigelse og en Glæde.

Paa en Gang fik han nemlig sit Mæle igen og udbrød: „Jeg kan ikke bede." Det gav et Sæt i os alle, og alle hans kære samledes nu om ham, mens Pastor Fibiger trøstede ham med, at Fangevogteren i Filippi heller ikke blev opfordret til at bede, men kun til at tro, og det kunde vor Ven da ogsaa nok. Men saa udbrød Beck med et Glimt af sit gamle Lune i Øjet, naar han skulde til at fortælle en af sine mange Historier. „Jeg kommer til at tænke paa noget, der skete hos Pastor Ipsen i Assens, da han en Gang besøgte en syg Kone, der ogsaa klagede over, at hun ikke kunde bede. Ipsen sagde da: „Hvorfor staar De ikke op og gør Huset rent?" „Det kan jeg jo ikke, jeg er jo syg," svarede hun. „Nu vel,' sagde Præsten, „men det forlanger vi heller ikke af Dem. Men tror De da, at Gud forlanger, at De skal bede. Han ved jo ogsaa, at De er syg." — Og med denne Oplevelse trøstede den kære Ven sig selv.

Lidt efter udbrød han: „Med mig er det intet bevendt. Alt mit eget duer ikke. Jeg er intet og

har intet uden Guds Naade i Kristus. Og saa fortsatte han med et Vers af Brorson, et han ofte havde benyttet i sine Prædikener:

Jeg er kun en syndig Krop,
det er al min Titels Ære,
bedre kan den ikke være,
naar jeg kaster Loven op.
Men for du er Jesus bleven
og min Jammer paa dig tog,
derfor staar mit Navn indskreven
dejlig udi Livsens Bog.

Og da han sagde dette „*dejlig*" med stor Styrke, brast han i Graad, og samtidig spejlede sig i hans Ansigt et frydefuldt og taknemmeligt Genskin af en frelst Synders Jubel. Og de, der stod omkring ham, saa noget mere endnu, saa en Afglans af Guds Herlighed straalende og klar over den syge Ven.

Saa bad han dem om at synge „Min Jesus, lad mit Hjerte faa". Og de sang da, saa godt de kunde. Det var ikke fri for, at Stemmerne klikkede her og der, især da han begyndte at synge med. Han nynnede de to første Vers med, men tav ved det tredie, men kun for at istemme det fjerde med saa megen større Kraft og Inderlighed. Og det lød da med Jubel og med hans gamle Stemmes inderlige Klang:

Før saa mig arme Synder hjem
med din Retfærdighed
til dit det ny Jerusalem,
til al din Herlighed.

Hen paa Eftermiddagen kom hans Søn, Pastor Johs. Beck, hjem. Og da græd han af Glæde over at faa ham at se. Siden laa han stille hen, indtil han næste Formiddag den 27. Oktober 1916 gik ind ad den aabne Dør til sin Herres Glæde, kun godt 60 Aar gammel.

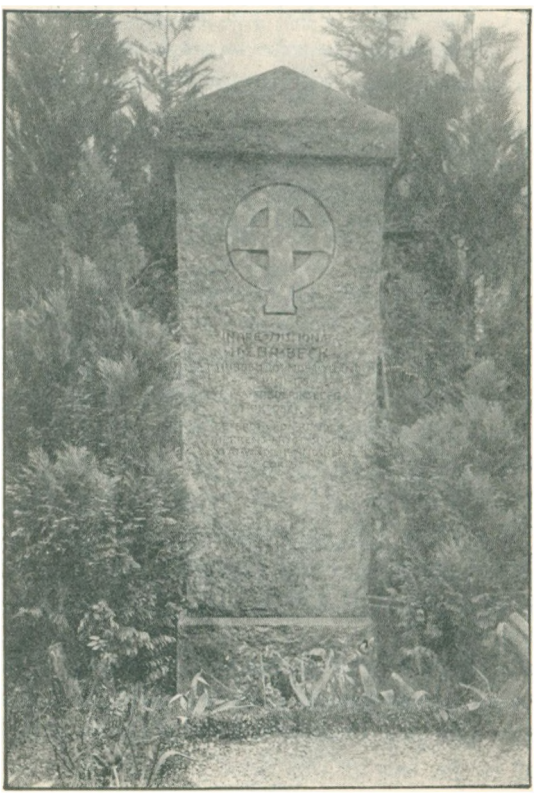
H. Chr. Beck var gift to Gange. Hans første Hustru, som var fra S. Bjert, døde efter kun godt et Aars Ægteskab. Med sin anden Hustru, som var fra Vejleegnen, levede han lykkeligt i 33 Aar. Hun overlever ham og bor endnu paa Frederiksberg.

Fra første Ægteskab er der en Datter, og fra det sidste er der foruden Sønnen, Pastor Johs. V. Beck, som er Sognepræst i Haarby paa Fyen, tillige to Døtre.

H. Chr. Beck var en lykkelig Mand. Det Indtryk fik vi, naar vi færdedes med ham. Han var lykkelig i sin Gerning og kunde ikke tænke sig at ombytte den med nogen anden. Men han var ogsaa glad og lykkelig i sit Hjem. Den landsomspændende Gerning og Rejselivet slugte ikke Ægtefællen og Faderen. Af sine Kære fik han det Vidnesbyrd, at han var Midtpunktet i Hjemmet. Det var Højtid, naar de havde ham iblandt sig. Og derfor regnede de altid Tiden efter de Dage, da Fa'r var hjemme.

Naar vi da betragter denne Livsvandel af en af dem, som har forkyndt os Guds Ord, en Livsvandel, som her paa Opfordring er givet et lille Omrids af — ja, saa er det ikke i første Række Ev-

nerne og Dygtigheden, vi skal hefte os ved, men saa er det Troen. Evnerne og Dygtigheden er forskellige. Og hvad er de vel værd selv de største, hvis Troen, den barnlige, enfoldige Tro, mangler. Derfor lyder ogsaa Apostelordet: „Betragter deres Vandrings Udgang og efterligner saa deres Tro" (Hebr. 13, 7).

„Indre Missions Samfund og Indre-Missionærerne før, nu og i Fremtiden."

Foredrag ved Missionærkursus
af Indre-Missionær H. Chr. Beck, refereret ved
Indre-Missionær Nielsen.

INDRE MISSION *er et Arbejde.* Dette slog Pastor Vilh. Beck fast atter og atter. Saasnart nogen vilde kalde Indre Mission et Parti, saa lød det med Kraft fra den gamle Formand: „Indre Mission er intet Parti og har ingen Partilærdomme, men Indre Mission er et Arbejde." Og som Pastor Vilh. Beck sagde den Gang, saadan vil vi sige endnu. Vi vil ikke lave Parti, men vi vil arbejde paa Guds Riges Fremme i vort Folk.

En anden Sag er, at dette Arbejde har faaet Venner, mange Venner, de mange troende Mennesker og de mange hellige Samfund, som er bleven vakt og er vokset frem ved Indre Missions Arbejde og har slaaet Kreds herom. Og det er tit, naar der tales om Indre Mission, at saa tænkes der kun paa hele denne Vennekreds. Men disse Venner og Arbejdet kan slet ikke skilles ad. Det

er Arbejdet, der har samlet Vennerne, og det er Vennekredsen, der bærer Arbejdet ved deres Gaver, deres Bønner og deres personlige Deltagelse. Og tages Arbejdet bort, er det forbi med det, der hedder Indre Mission.

Det er ogsaa fra disse Venner og Samfund, at de særlige Arbejdere, Indre-Missionærerne, kommer. Om en Mand skal være Indre-Missionær, maa han have Vished hos sig selv ved Helligaandens indre Drift; men denne Vished og Drift kan ikke overflødiggøre, at han selv maa have Tilskyndelse ude fra, fra den hellige Vennekreds. En Indre-Missionær vil slet ikke kunne undvære denne Tilskyndelse, ikke blot for at han selv kan have fuld Hvile i, at han er der, hvor Gud vil have ham, men ogsaa for at undgaa endog Skinnet af at have trængt sig selv frem.

Men de hellige og Samfundene skal ikke blot tilskynde dem, som de finder skikkede til at være Indre-Missionærer, men de skal ogsaa anbefale dem, *sige god for dem* overfor Bestyrelsen, saa denne trygt kan antage dem. Thi hvor udemokratisk Indre Misions Styrelse end synes at være, idet det er en selvvalgt Bestyrelse, der tilsyneladende raader for det hele, saa har dog Vennerne og Samfundene ogsaa noget at sige, og da især paa en af de aller vigtigste Ting: i Arbejdet, Arbejdernes Antagelse. Her kan det næsten siges, at det menneskelige Kald til Missionærstillingen kommer fra disse Venner og Samfund, og Bestyrelsen sætter da kun sit Segl derunder ved at antage Manden.

Men herved er saa ogsaa Indre-Missionærerne fra deres allerførste Begyndelse bleven fast knyttet til disse Venner og Samfund, og et godt indbyrdes Forhold her er af den aller største Betydning for Gerningen.

Hvordan var nu Forholdet mellem Samfundene og Indre-Missionærerne i den ældre Tid?

Det var i høj Grad et Kærligheds- og Tillidsforhold. Indre-Missionærerne blev i den Tid omfattet med stor Kærlighed og Tillid af Samfundene, naar der kom en Indre-Missionær og holdt Forsamling. Der var den Gang ikke Tale om, det var ganske utænkeligt, at man holdt Fødselsdagsgilde og blev hjemme, eller at man tog bort paa Besøg, naar der skulde være Forsamling. Og kom der fremmede til en, saa blev man heller ikke hjemme, men tog de fremmede med. Man kunde i den Tid slet ikke undvære Forsamlingerne. En ældre Jyde sagde *hver* Gang, naar der havde været Forsamling: „A tykkes, at dette Møde er det bedste, vi har havt endnu."

Naar der saa tit er sagt, at de ældre Indre-Missionærer virkede mest ved Husbesøg, saa var det vel Tilfældet for enkeltes Vedkommende, men i det store og hele virkedes der mest ved Forsamlinger. Husbesøgene blev ogsaa tit gjort paa den Maade, at den Mand, hos hvem Missionæren boede, eller en anden i Samfundet havde en Ven eller Slægtning, han gerne vilde have med ind i Guds Rige. Og saa gik vedkommende Mand med Missionæren hen til disse Folk og førte ham ind, og paa

denne Maade var der ikke saa faa, som blev ført til Omvendelse.

Naar der var holdt Forsamling, og disse var jo tit i Hjemmene, saa blev de hellige og tit adskillige vakte Mennesker tilbage. Man havde da god Tid, og der var Stof nok til Samtale. Der var mange Spørgsmaal, som Missionæren skulde svare paa. Disse drejede sig næsten altid om Saliggørelsens Orden og om Kendetegnene paa et Guds Barn. Det stadigt at være vis paa, at man var et Guds Barn, optog de hellige meget i den Tid, og det var heller ikke saa let at blive anerkendt derfor. Naar der blev fortalt, at nu var denne eller hin bleven omvendt, saa lød det tit: „*Lad os se noget af Livet først.*"

De bratte Omvendelser, hvor man gik til Møde som et vantro Menneske, der ikke en Gang var rigtig vakt, og saa gik hjem som et troende Menneske, de var meget sjældne den Gang. Der gik næsten altid lang Tid mellem Vækkelse og dette, at man fik Fred, og dette sidste naaedes ofte først efter megen Bøn og Kamp. Man var heller ikke saa ivrig efter at trøste. Var der nogen, der græd, saa lød det: „Lad dem kun græde, det tager de ingen Skade af." Disse gamle hellige havde et klart Øje for, hvor nødvendig denne Kamp og disse Taarer mellem Vækkelse og Omvendelse var, og at det, at komme til Vished om sin Naadestand, var ikke Menneskeværk, men Guds Aands Gerning i den vakte Sjæl.

Naar der ogsaa er bleven sagt, at de hellige den

Gang satte Forsamlingerne højere end Gudstjenesterne og Kirken, saa passede dette godt nok de fleste Steder, men det kom da fra, at der overmaade mange Steder ingen Liv og Føde var i det, der lød i Kirkerne. Hvor der derimod kom troende Præster, der forstod Forsamlingsfolkene, dèr fyldtes Kirkerne, og de hellige gik da ofte lange Veje for at komme i Kirke et saadant Sted, ligesom det da ogsaa kendtes paa Besøget ved Herrens Bord.

Men fordi man gik i Kirke, undlod man ikke at gaa til Forsamling. Forsamlingerne betragtedes i høj Grad som Samfundsmøder, hvor Samfundsfølelsen styrkedes, og den var stærk i de Dage.

Der var i det hele meget godt og barnligt over disse ældre Samfund og ikke megen Kritik. Dette var der heller ikke over for Missionærerne. Vennernes Syn paa disse kunde ofte gaa stærkt i modsat Retning, som da en Mand efter et Møde sagde til Missionær Dalstrøm: „Du er jo en hel Paulus", en Ære, som dog Dalstrøm afviste ret eftertrykkeligt ved at svare: „Nej, bette Ven, jeg naar ikke engang Paulus til Knæerne."

Og man var heller ikke kritisk over for Præsterne, blot fordi de var Præster, tværtimod havde de gamle hellige stor Ærbødighed for Præsten og Præstetjenesten. Og kunde de blot mærke lidt af Kærlighedens Forstaaelse og lidt af de rette Toner fra det aandelige Livs Verden hos deres Præst, ja saa kunde de bære over med mange Ting og komme og fylde hans Kirke Søndag efter Søndag. Og der har været adskillige ældre Præster,

der har sagt: Vi var ikke meget værd og vejede ikke meget aandelig talt, da vi kom der og der, men den Kærlighed, hvormed vi blev mødt af disse gamle Hellige, og den Trofasthed, hvormed de fulgte os og vor Gerning, den drog os og tog os og satte sit Præg paa os for hele vort Liv.

Ja, saadan saa det ud i den ældre Tid, men hvordan er saa Forholdet nu?

Naar vi drager Sammenligning her mellem før og nu, saa er meget forandret. Det er for det første gaaet mægtigt frem paa mange Maader. Der er bleven mange flere troende Mennesker og mange flere ogsaa større Samfund. Og det er jo nu ingen Sjældenhed at finde nogen af de velhavende i Vennekredsen. Og Gaverne baade til Indre Mission og mange andre kristelige Formaal er nu bleven saa store, saa det vilde have svimlet for de gamles Øjne, om de kunde have set disse Tal.

Og der er bleven mange flere Indre-Missionærer. Mens vi i de første Aar, jeg var med til Bestyrelsens private Møde med Indre-Missionærerne, alle kunde sidde rundt om et større Bord i en mindre Sal, saa kan vi nu fylde et ret stort Missionshus.

Og mens der derfor kun var en enkelt eller nogle faa Præster i hvert Stift, der virkelig vilde have med Indre Mission at gøre, saa er der nu en stor Skare troende Præster, som samles med os til Møderne og til Arbejdet, og som ogsaa selv holder og ordner mange Missionsmøder.

Og endelig er der bleven et stort frivilligt Korps

af troende Lægmænd, som ved Siden af deres timelige Gerning og uden Vederlag holder Masser af Møder for Indre Mission. Og over alt dette maa vi glæde os og endelig ikke glemme at takke Gud.

Men naar saa dette er sagt, saa maa det ogsaa siges, at Vanskelighederne er ogsaa bleven større, og det ikke mindst for os Indre-Missionærer. Adskillige af disse Vanskeligheder har Tiden ført med sig. Tidligere kunde vi Indre-Missionærer tit samle mange Mennesker til vore Møder ogsaa i ganske døde Sogne. Kom vi der en Søndag, eller kunde vi i en ikke alt for travl Tid faa ordnet et Friluftsmøde og faa en troende Præst med, ja saa kunde der komme en stor Skare. Saa kom Kirkefolket, som dog mange Steder ikke var ret stort, men saa kom ogsaa mange af dem, som ellers meget sjældent gik efter at høre Guds Ord. Der var ikke saa mange Møder af nogen Art den Gang, og derfor var det, at naar der i et dødt Sogn holdtes et Missionsmøde uden for Kirketid, vakte det Opsigt flere Steder, og saa gik man derhen.

Men saadan er det ikke nu. Verden er bleven fyldt med Kritik over for os. Og nu er der Møde paa Møde baade kristelige og ikke kristelige, snart for et og snart for noget andet, og fra mange af de Huse og Gaarde, hvorfra der før kom Folk til vore Møder, kommer der nu ingen.

Men ogsaa blandt de hellige er der bleven meget mere Kritik end før. Der er ikke saa faa troende Mennesker nu, som vil høre til Indre Missions Venner, der ikke har saa overmaade meget

tilovers for os Indre-Missionærer. Og mange Steder, naar der skal være Missionsuger eller større Møder, eller der skal indvies et Missionshus, saa ordnes dette udelukkende med Præster som Talere, selv hvor det ordnes af Vennerne.

Og blandt vore Præstevenner er der adskillige, som synes, at naar der har været Gudstjeneste om Søndagen, behøves der ikke mere den Dag. Præster af Indre Mission kommer jo nu mest der, hvor der er større Samfund; men mange saadanne Steder gaar det stærkt tilbage med Missionsmøderne, og Samfundsfølelsen lider derunder. Troende Præster burde alle Vegne give Plads til og hjælpe til, at Missionshusene kunde blive Samlingssteder for de hellige ved offentligt bekendtgjorte Missionsmøder. Hvor det sker, der vil der ogsaa altid komme Mennesker, som kan blive omvendt.

Vi glæder os over Vækkelse og et nidkært Arbejde herfor, men det turde være et Spørgsmaal, om ikke det vigtigste for Indre Missions Fremtid og for, at Livet kan blive ved at vokse herved, er dette, at Samfundsfølelsen mellem Guds Folk ikke svækkes, men styrkes, saa den store hellige Vennekreds kan blive ved at staa sammen og slaa Kreds om Arbejdet.

Og til Vanskelighederne i vore Dage hører saa ogsaa de mange Foreninger og Forbund, Sager og Opgaver, som man slet ikke kendte i den ældre Tid, men som nu lægger Beslag paa Samfundene. Alt dette skal ofte have deres ugentlige eller maa-

nedlige Møde, eller ogsaa har de Rejsesekretærer, som rejser rundt for at lægge Sagen frem og faa Gaver hertil. Og disse Rejsendes Tal synes at tage til Aar for Aar.

Vi skal være glade for alt dette, for det er et Bevis paa Fremgang, siges der. Ja, det vil vi ogsaa gerne, men vi kan heller ikke blive fri for at se, at disse mange Ting lægger Hindringer i Vejen for de gamle Missionsmøder og gør, at disse ikke faar den Betydning, som de havde før baade til Vækkelse og til at holde sammen paa Samfundene.

I vore Købstæder bliver der saaledes flere og flere Vanskeligheder for en Indre-Missionærs Gerning. Her samles jo især de mange Sager og Foreninger, som der skal holdes Møder, Fester og Udflugter for.

De døde og sløve Præster har kaldt Indre Mission frem. Saadan er det gaaet paa Landet, og saadan er det gaaet i Købstæderne. Det var noget af et Vovestykke, da Indre Missions Bestyrelse bestemte, at der skulde ansættes Indre-Missionærer i Købstæderne. Med Undtagelse af ganske enkelte var vi jo alle sammen Haandværkere og Bønder fra Landet uden Dannelse og uden ret megen Oplysning, og det kneb endog for mange af os at tale det danske Sprog ordentligt. Og dog gik det godt. Livet blev vakt, og der blev Samfund af troende Mennesker i næsten alle vore Købstæder. Men da der saa kom Indre Misions Præster eller dog saadanne, som stod venligt hertil, saa kom der Hindringer. Saa blev der mange Steder Gudstjene-

ster om Søndagen baade Formiddag, Eftermiddag og Aften. Og Missionærernes gode Arbejde med Møder Søndag Aften blev der ingen Plads til.

Og læg saa Mærke til de store kirkelige Forhandlinger ved Møder og i Blade. Her drøftes der, hvorledes Kirken og Guds Rige skal vinde frem, og her tales om Præsterne og deres Gerning og om Lægfolket, at det skal mere frem, men Indre-Missionærerne nævnes aldrig. Vi er helt ude af Betragtning. Maaske gør det noget hertil, at nogen af vore bedste Folk løber fra os og gaar over i andre kristelige Virksomheder. Dette kan jeg ikke lide, og det gør mig ondt, hver Gang det sker. Gud har brugt Indre-Missionærerne til saa store Ting, saa vi behøver slet ikke at skamme os ved vort Navn og være ivrige efter at søge Navneforandring og løbe fra den Gerning, hvori Gud satte os.

Saa er der Kirkeligt Landsforbund, som vil have en fri Folkekirke.*) Folkekirken er efterhaanden bleven saadan, at vi ikke kan finde os i det længere, siges der. Og kan Landmissionen ikke se dette, saa er det, fordi vi ikke har noget rigtigt Kirkebegreb. Jeg tror nu ikke, at vi faar en fri Folkekirke, men at skal Stat og Kirke skilles, saa faar vi Frikirke og endda flere Frikirker. Men hvis nu noget af dette skulde ske, hvordan vil det da gaa med Indre Mision og Indre-Missionærerne? Vær forvisset om, at de fleste af dem, som arbej-

*) Dette hører vi dog ikke meget til nu. *N. N.*

der med disse Spørgsmaal, regner slet ikke med os. Vi har udspillet vor Rolle, siger man. Nej, det er Sagførere, Grosserere, Fabrikanter og Proprietærer, Folk i bedre borgerlige Stillinger, vi skal have frem. Vi trænger til Folketalere, saadanne som kan samle Masserne. Det er Masserne, der skal samles, saa sker der noget. Men der er dog ogsaa dem, der siger, at det største og bedste sker i de smaa Forsamlinger, i det for Verden oversete og foragtede.

Hvordan skal vi Indre-Missionærer nu stille os til alt dette? Ja, vi skal ikke paa Forhaand hverken være uvillige eller imod, hvad der saadan kommer frem. Og vi skal heller ikke løbe med, fordi andre bliver begejstrede, men vi skal være vaagne og følge med og sætte os ind i Sagerne, saa godt vi kan, saa vi kan tage den rette Stilling og ogsaa vejlede vore Venner. Vi skal ikke blive nervøse og tænke, at faar den Sag Fremgang, gaar den Indre Mission til Grunde. Men det kan heller ikke forlanges af os, at vi med Iver skal støtte det, der vil svække vor egen Stilling og skaffe os flere Hindringer for vor Gerning.

Jeg tror heller ikke, at fordi der bliver Hindringer og Vanskeligheder i Købstæderne, vi saa skal flytte herfra og ud paa Landet i Stationsbyerne, som nogle har ment. Gør vi dette, vil det let gaa saadan, at Vennerne i Købstæderne vil blive fremmede for os og den Indre Mission, og vi vil miste baade deres Forbøn og deres Gaver, noget, som hverken de eller vi er tjent med.

Vi skal ikke være Formænd i alle mulige Bestyrelser, lad andre være det, men vi skal støtte og hjælpe, hvor vi kan, og saa langt vore Evner rækker. Men det, vi fremfor alt skal tage os af, er Samfundene og især Samfundet dèr, hvor vi bor. Her skal vi bære de Vanskeligheder, som kan komme, frem i Bøn til Gud og saa virkelig gøre noget for, at det hele kan gaa godt. Vi maa ikke være bange for at søge Raad hos Vennerne og endelig ikke tænke, at vi er de eneste, der har Forstand paa, hvordan der skal tages paa Sagerne. Lad kun Vennerne mærke, at de kan ogsaa være noget for os, det forøger Kærligheden og styrker Sammenholdet.

Vi maa stadig betænke, hvilken herlig Stilling vi trods alt har, og hvilken Naade det er at maatte gaa i Herrens Gerning som Indre-Missionærer. Væk med alle Smaatterier og Pillerier og lad os i Stedet tænke paa al den Glæde, vi faar Del i, og skønne paa al den Kærlighed, vi møder. Hvor kommer vi ikke med til mangt og meget for vor Stillings Skyld, som baade er festligt og glædeligt. Og hvor nyder vi ikke meget godt rundt i Præstegaarde og de helliges Hjem. For alt dette maa vi være taknemmelige og vogte os for at stille Krav.

Vi maa gøre vor Gerning med et ydmygt og tjenende Sind. Og det maa Præsterne, som vi skal arbejde sammen med, ogsaa mærke. Samarbejdet mellem Præsterne og Lægfolket hører til Indre Missions Hovedstyrke. Her har der tit været Gnidning, og vi Indre-Missionærer har mange Syn-

der her baade ved det, vi har sagt om Præsterne, og ved ikke at tage det rette Hensyn til dem. Tænk hvilken Ulykke det vilde være, om dette Samarbejde gik helt i Stykker! Vi kan gøre meget til, at det hele kan gaa godt, uden at vi derfor behøver at være Nikkedukker.

Vi er kaldet smaa Præster, noget midt imellem Præsterne og Lægfolket, men det er vi ikke. Vi er Lægmænd og Tjenere i Herrens Gerning, og det maa vi heller ikke selv glemme. Vi skal være tro i det smaa og tage os af Mennesker, syge og gamle, og arbejde paa deres Frelse. Vi maa ikke forsømme de Steder, hvor Vennerne er faa og smaa, men vi maa ogsaa imellem ordne større Møder med flere Talere, Møder, som kan blive til Frelse for den enkelte, gøre Indre Mission bekendt og blive en økonomisk Støtte for Arbejdet.

Vi maa ikke blive saa aandelige, saa vi ikke regner den økonomiske Side for noget. Skal Indre-Missionærerne ikke samle ind til og sørge for, at der kommer Gaver ind til Indre Mission, hvem skulde vel saa gøre det? Vi maa ogsaa sørge for, at vore Møder bliver godt bekendtgjorte, det er da den første Betingelse for, at Folk kan komme, at de ved, at der er Møde. Og naar vi har gjort, hvad vi har kunnet her, saa kan vi ogsaa med Frimodighed bede Gud om, at han vil ringe dem sammen.

Og saa maa vi holde nogle gode Prædikener, nogle, som vi har tigget os til paa vore Knæ, og nogle, som er født med Smerte. Vi maa frem for

alt bevare „Gnisten", det er baade det første og det sidste i vor Gerning, saa vore Prædikener ikke bliver tørre Udlægninger, men Vidnesbyrd. Men dertil kræves ikke blot Bøn, men ogsaa, at det, vi forkynder for andre, over alt er noget, vi lever i selv.

Ja, kan vi Lægfolk bevare det ydmyge og tjenende Sind og den hellige Ild, saa skal vi nok trods alle Hindringer og Vanskeligheder faa Tilhørere og en Gerning at gøre i Herrens Vingaard ogsaa i Fremtiden.